

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE

AUTOEVALVAČNÁ SPRÁVA

PREŠOV 2006

OBSAH

ÚVOD	3
1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O VYPRACOVANÍ SPRÁVY	3
1.1 Spôsob vypracovania správy	3
1.2 Autori správy a spolupracovníci, ktorí sa podieľali na tvorbe správy	3
1.3 Spôsob autorizácie a schválenia správy	4
2 O VYSOKEJ ŠKOLE	4
2.1 Charakteristika Prešovskej univerzity v Prešove	4
2.2 Súčasť univerzity	4
2.3 Možnosti štúdia na univerzite	5
3 NORMY A HODNOTY VYSOKEJ ŠKOLY	5
3.1 Poslanie a hlavné úlohy univerzity	5
3.2 Strategická vízia	6
3.3 Strategické ciele	6
4 ROZSAH AUTONÓMIE A AKADEMICKÉJ SAMOSPRÁVY	7
4.1 Organizácia štúdia	7
4.2 Uplatnenie absolventov na regionálnom a národnom trhu práce	7
4.3 Ďalšie aspekty činnosti univerzity	7
4.4 Riadiace aktivity	8
5 OBLASŤ VZDELÁVANIA	8
5.1 Proces tvorby študijných programov	8
5.2 Priorizované študijné programy	9
5.3 Podiel vzdelávacích programov na plnení poslania a cieľov univerzity	9
5.4 Zvláštnosti v študijných programoch	9
5.5 Charakteristické znaky jednotiek kurzov	10
5.6 Používané didaktické postupy a didaktické prístupy	10
5.7 Silné a slabé stránky	11
6 OBLASŤ VÝSKUMU A VÝVOJA	11
6.1 Priority a kritériá v oblasti výskumu a vývoja	11
6.2 Silné a slabé stránky	13
7 OBLASŤ MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV	14
7.1 Miesto medzinárodných vzťahov vo fungovaní PU	14
7.2 Silné a slabé stránky	14
8 FINANCOVANIE UNIVERZITY	15
8.1 Hodnotenie infraštruktúry	16
8.2 Hodnotenie pomeru študentov/personálu	17
8.3 Rozvoj podnikateľských aktivít	18
9 SÚHRNNÁ SWOT ANALÝZA	18
10 CELKOVÉ HODNOTENIE ČINNOSTI UNIVERZITY	20
11 MONITOROVANIE A RIADENIE KVALITY	22
11.1 Východiska tvorby systému riadenia a monitorovania kvality na PU	23
11.2 Postavenie a úlohy v oblasti manažmentu a monitorovania kvality na PU	23
12 STRATEGICKÉ RIADENIE A MOŽNOSTI ĎALŠIEHO ROZVOJA PU	25
12.1 Smery ďalšieho rozvoja PU	25
12.2 Akčný plán	25
ZÁVERY	27

ÚVOD

Prešovská univerzita v Prešove (ďalej len „PU“) sa na základe iniciatívy Slovenskej rektorskej konferencie (SRK) a Ministerstva školstva SR (MŠ SR), ktoré uzavrelo dohodu s Európskou asociáciou univerzít (EUA) o vykonaní inštitucionálneho hodnotenia (evalvácie) na vysokých školách SR, prihlásila do tohto projektu, do ktorého je zapojených 23 vysokých škôl SR. Účasť na projekte je príležitosťou sebareflexie univerzity a získania podnetov pre ďalší rozvoj podľa trendov v rámci vznikajúceho európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru.

1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O VYPRACOVANÍ SPRÁVY

1.1 Spôsob vypracovania správy

V procese vypracovania autoevalvačnej správy boli na PU vykonané predovšetkým nasledujúce prípravné a realizačné kroky:

- vytvorené autoevalvačné tímy na PU a na jednotlivých fakultách;
- preštudované a aplikované materiály EUA na podmienky PU, ktoré sa týkajú podstaty a obsahu projektu a metodiky tvorby správy, ktoré boli dané na fakulty;
- vybraní členovia autoevalvačných tímov sa pravidelne zúčastňovali na seminároch organizovaných MŠ SR a komisármi EUA, získané informácie boli prenášané na PU a jej organizačné útvary;
- postup pri vypracovaní správy bol predmetom rokovania viacerých kolégií rektora PU a kolégií dekana fakúlt PU, užší tím pracoval na zabezpečovaní operatívnych úloh;
- na získanie názorov akademickej obce, ako forma spätnej väzby, bolo a je k dispozícii diskusné fórum na www stránke univerzity: www.unipo.sk;
- zo strany študentov to boli najmä výsledky dotazníkových prieskumov, ktoré sú najmenej jedenkrát ročne spracovávané podľa fakúlt a prioritne zamerané na úroveň a celkové zabezpečenie výučby na univerzite, výsledky a opatrenia urobené na základe prieskumov sú oznamované cestou katedier k študentskej časti akademickej obce, vo vzťahu k učiteľom na zasadaniach katedier a jednotlivých kolégiách rektora/dekanov;
- cenné skúsenosti a informácie boli získané na spoločných zasadaniach vedenia univerzity a vedeniach jednotlivých fakúlt, ktoré sa uskutočnili v dvoch sériách za tri roky funkčného obdobia terajšieho vedenia univerzity.

1.2 Autori správy a spolupracovníci, ktorí sa podieľali na tvorbe správy

Na vypracovanie autoevalvačnej správy vymenoval rektor PU komisiu, ktorej zloženie je nasledovné:

Rektor:	Dr. h. c. prof. PhDr. František Mihina, CSc.
Prorektori:	doc. Ing. Peter Kuzmišin, DrSc. prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc. prof. PhDr. Viera Bačová, DrSc. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.
Kvestorka:	PhDr. Mária Dančišinová
Dekani:	prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., dekan FF prof. ThDr. Vojtech Boháč, PhD., dekan GTF prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc., dekan FHPV prof. Ing. Róbert Štefko, PhD., dekan FM doc. PhDr. Milan Portik, PhD., dekan PF prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD., dekan PBF prof. PaedDr. Ján Junger, PhD., dekan FŠ doc. PhDr. Anna Eliášová, PhD., dekan FZ
Predseda AS:	doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc.
Podpredseda AS:	Mgr. Radoslav Slovák, za študentskú časť

Užší autoevalvačný tím pracoval v zložení:

doc. Ing. Peter Kuzmišin, DrSc., vedúci tímu
PhDr. Ivana Cimermanová, PhD., tajomníčka

doc. PhDr. Vladislav Dudinský, CSc., podpredseda AS PU

doc. PhDr. Slávka Stašková, PhD., riaditeľka Ústavu jazykových kompetencií PU

PhDr. Daniela Palaščáková, riaditeľka Ústavu digitálnych kompetencií PU

PhDr. Vladimír Dančišin, PhD.

Mgr. Radoslav Slovák, zástupca študentskej časti AS PU

Adriana Butoracová, administratívna a technická pracovníčka

1.3 Spôsob autorizácie a schválenia správy

Autoevalvačná správa bola prerokovaná v Rade pre rozvoj a informatiku PU, vo vedení PU, na kolégiu rektora PU, na viacerých zasadaniach autoevalvačného tímu. Na vedomie bola daná Akademickému senátu PU a Správnej rade PU. Správu autorizoval a schválil rektor PU 22.11.2006.

2 O VYSOKEJ ŠKOLE

2.1 Charakteristika Prešovskej univerzity v Prešove

PU je v zmysle zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VŠ“) verejnou vysokou školou univerzitného typu. Uvedené predstavuje jej najvýznamnejšiu charakteristiku, radí ju do systému vysokých škôl Slovenskej republiky a vymedzuje jej základné poslanie v oblasti vzdelávania, výskumu a vývoja, zahraničnej orientácie i technológie zabezpečovania zdrojov pre jej efektívne pôsobenie. Súčasne vymedzuje charakter jej vnútorného akademického života, mechanizmus riadenia i samosprávnych aktivít.

PU bola zriadená zákonom č. 361/1996 Z. z. o rozdelení Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach s účinnosťou od 1. januára 1997. Jej vznik významnou mierou ovplyvnil predpoklady a podmienky vzdelávania, resp. výskumu a vývoja najmä v regióne, v ktorom sídli. Jej aktívny vzdelávací i výskumný vplyv a dosah však významne presahuje región východného Slovenska.

2.2 Súčasti univerzity

V súčasnosti univerzitu tvoria vnútroorganizačné jednotky:

a) Fakulty univerzity: 8

Filozofická fakulta (FF), Pedagogická fakulta (PF), Fakulta humanitných a prírodných vied (FHPV), Gréckokatolícka teologická fakulta (GTF), Pravoslávna bohoslovecká fakulta (PBF), Fakulta zdravotníctva (FZ), Fakulta manažmentu (FM) a Fakulta športu (FŠ).

b) Celouniverzitné pracoviská: 9

Univerzitná knižnica (UK PU), Centrum výpočtovej techniky (CVT PU), Ústav regionálnych a národnostných štúdií (ÚRNŠ PU), Rektorát (RPU), Študentské servisné centrum (ŠSC PU), Ústav digitálnych kompetencií PU (ÚDK PU), Centrum celoživotného vzdelávania (CCŽV PU) a Ústav jazykových kompetencií (UJK) alokované pri FF, Ústav pedagogiky a psychológie (UPP) alokovaný pri FHPV.

c) Účelové zariadenia univerzity: 9

Študentský domov a jedáleň (ŠDJ PU), Účelové zariadenie Batizovce, Účelové zariadenie Zemplínska Širava, Účelové zariadenie Lodenica Zemplínska Širava, Športová hala Pod kamennou baňou a tenisový kurt, Športový areál, Školský pozemok Pod Kalváriou, Celouniverzitné edukačné a výcvikové stredisko (CED) Valkov a Ekumenické centrum.

d) Špecializované pracoviská univerzity: 2

Gréckokatolícky kňazský seminár blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča (KS GTF), Pravoslávny kňazský seminár (PKS PU).

e) Výskumné laboratóriá

Fonetické laboratórium Inštitútu slovakistiky, všeobecnej jazykovedy a masmediálnych štúdií FF je vysokošpecializovaným unikátnym medzinárodne uznávaným pracoviskom na skúmanie a modelovanie rečovokomunikačného procesu, ale aj базovým pracoviskom doktorandského štúdia v odboroch všeobecná jazykoveda, slovenský jazyk a masmediálne štúdiá so špecifickým vybavením laboratórnych prístrojov.

Laboratórium Geografických informačných systémov Katedry geografie a regionálneho rozvoja FHPV.

Laboratórium molekulárnej genetiky Katedry biológie FHPV je nadštandardným laboratóriom na európskej úrovni. Laboratórium je vybavené špičkovou prístrojovou technikou, ktorej súčasťou je genetický analyzátor „MegaBACE 750 genetic analyzer“. Analyzátor má výskumné i praktické využitie pri antropogenetických štúdiách v zdravotníctve pri diagnostike vybraných ochorení.

Okrem výskumne orientovaných laboratórií, ktoré sú nadštandardne vybavené, disponujú fakulty, resp. celouniverzitné pracoviská aj ďalšími zariadeniami, ktoré sú **zamerané primárne na výučbu**:

- **Filozofická fakulta**
Multimediálna učebňa vytvorená v rámci projektu Infovek (slúžiaca všetkým katedrám).
Tlmočnická učebňa (slúžiaca všetkým jazykovým katedrám).
Počítačová učebňa na Inštitúte psychológie.
- **Fakulta humanitných a prírodných vied**
5 multimediálnych učební pre výučbu IKT, jazykov a prírodovedných predmetov.
- **Fakulta športu**
Športové diagnostické centrum.
- **Fakulta zdravotníctva**
10 laboratórnych učební pre odbornú výučbu v odboroch ošetrovateľstvo, pôrodná asistencia, fyzioterapia, dentálna hygiena (DH) a urgentná zdravotná starostlivosť (UZS) (10).
2 laboratória pre klinickú výučbu vo FNŠP J.A.Reimana pre odbory DH a UZS.
1 počítačová učebňa.
Klinické pracoviská pre praktickú výučbu vo FNŠP J.A.Reimana v Prešove
- **Ústav digitálnych kompetencií PU**
Špecializovaná učebňa pre testovanie uchádzačov o certifikát ECDL
Štúdio informačných technológií
4 špecializované učebne pre výučbu IKT.

Organizačná štruktúra univerzity, funkčná štruktúra rektorátu a funkčné štruktúry fakúlt sú v prílohách č. 1, č.1a – 1j.

2.3 Možnosti štúdia na univerzite

Univerzita prostredníctvom svojich ôsmich fakúlt poskytuje vzdelanie v širokej variete študijných odborov a ich špecializácií, v učiteľskom i neučiteľskom zameraní, v bakalárskom, magisterskom a doktorandskom stupni štúdia. Vzdelávacie aktivity na univerzite sa realizujú na základe tvorivého vedeckého bádania a umeleckej činnosti vysokoškolských učiteľov, výskumných a umeleckých pracovníkov univerzity a sú orientované na oblasť spoločenských vied, prírodných vied, teologických vied, umenia, telovýchovy a športu, manažmentu a zdravotníctva. Prirodzenú demografickú základňu študujúcich na univerzite tvorí východoslovenský región, univerzita však zároveň pôsobí ako vysokoškolská inštitúcia s celonárodnou pôsobnosťou.

O štúdium na univerzite sa absolventi stredných škôl s maturitou uchádzajú prostredníctvom prihlášok podaných v termínoch vyhlásených jednotlivými fakultami a sú prijímaní na základe vykonaných prijímacích skúšok, alebo na základe dosiahnutých výsledkov stredoškolského štúdia.

Štúdium na univerzite je realizované v akreditovaných študijných odboroch a ich špecializáciách a v novoakreditovaných študijných programoch podľa kritérií Bolonského procesu.

Počet študentov na univerzite má od jej vzniku stále rastúci trend. V roku 1997 študovalo na univerzite 5590 študentov, v aktuálnom akademickom roku 2006/2007 je to 12 154 študentov.

Počty a štruktúru študentov na univerzite, podľa stupňa štúdia, fakúlt a trendy vývoja od vzniku univerzity dokumentujú prílohy č. 2, 2a, 2b, 2c.

3 NORMY A HODNOTY VYSOKEJ ŠKOLY

3.1 Poslanie a hlavné úlohy univerzity

1. Poslaním univerzity je rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti.

2. Univerzita uskutočňuje tvorivú vedeckú, vzdelávaciu, umeleckú a kultúrnu činnosť. Pedagogická činnosť na univerzite je založená na najnovších poznatkoch vedy, vrátane výsledkov vlastného vedeckého bádania.
3. Univerzita poskytuje vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov, ako aj ďalšie vzdelávanie podľa osobitných predpisov.
4. Univerzita zodpovedá za rozvoj vzdelanosti v duchu národných, humanitných, kresťanských, demokratických a etických tradícií a hodnôt.
5. Univerzita rešpektuje skutočnosť, že na bohosloveckých fakultách a ich kňazských seminároch, ktoré sú jej súčasťou, sa dodržiavajú okrem právnych noriem Slovenskej republiky aj vnútorné predpisy príslušnej cirkvi.
6. Univerzita spolupracuje s domácimi a zahraničnými vysokými školami, vedeckými a výskumnými inštitúciami a inými právnickými osobami, podporuje spoločné medzinárodné projekty a vytvára podmienky pre účasť členov akademickej obce na tejto spolupráci. Formy a spôsoby tejto spolupráce sú upravené zmluvami.

Základnými princípy univerzity sú:

- a) samostatnosť vo voľbe cieľov výskumu, nezávislosť základného výskumu, orientácia na výučbu a realizácia vedeckého výskumu temer vo všetkých vedných disciplínach;
- b) vlastná vedecká činnosť, čerpanie informácií z najlepších svetových zdrojov vedeckého poznania a interdisciplinárny prístup k riešeniu problémov;
- c) z vlastnej vôle si definuje ciele a priority a členovia akademickej obce slobodne využívajú akademické práva pri výkone svojho povolania;
- d) sloboda, demokracia, humanizmus, morálnosť, intolerancia k prejavom a diskriminácii nielen na vlastnej akademickej pôde, ale za svoje poslanie považuje aj šírenie týchto princípov do celej spoločnosti.

3.2 Strategická vízia

Univerzita systémovo realizuje požiadavky zásadných inovácií a zmien prebiehajúcich v znalostnej spoločnosti, jej absolventi dosahujú vysoký stupeň prispôsobivosti, tvorivosti, individuálnej iniciatívy, vzájomnej spolupráce na úrovni organizácií i na úrovni jednotlivca, sú schopní samostatne riešiť problémy a prevziať zodpovednosť za úlohy v tímovej spolupráci. K tomu dôsledne využívajú získané odborné, jazykové, manažérsko-komunikačné a informačno-komunikačné kompetencie operujúc na európskom vzdelávacom, vedecko-výskumnom priestore a trhu práce.

Univerzita v tejto súvislosti dôsledne naplňa nový obsah vysokoškolského vzdelávania, ktorý vychádza z faktu, že rozvoj spoločnosti a zamestnanosti je založený nielen na kontinuálnom vedecko-technickom rozvoji, čo si vyžaduje vysokú úroveň využívania znalostí a informácií, ale aj na výchove v duchu mravných hodnôt a demokracie, vedením študentov k tolerancii, k schopnosti kritického a nezávislého myslenia, k zdravému sebauvedomeniu a národnej hrdosti v kontexte kultúrneho pluralizmu a diverzity. Univerzita rozvíja vyššie motívy (metamotiváciu), spiritualitu, emocionálnu inteligenciu, prosociálne správanie a formuje ušľachtilé hodnoty.

Univerzita anticipuje vývoj v oblasti zmien pracovných štruktúr v súvislosti s čím zabezpečuje celoživotné vzdelávanie a flexibilitu v štruktúre ponúkaných študijných odborov a programoch.

3.3 Strategické ciele

1. Trvalo zabezpečovať a rozvíjať **vlastnú identitu ako vedeckej a vzdelávacej ustanovizne** vysokej medzinárodnej úrovne, dosahovať vynikajúce výsledky v oblasti vedy a techniky pri uskutočňovaní študijných programov 1. 2. a 3. stupňa, a tak sa **trvalo zaradiť medzi výskumné univerzity**.
2. Zabezpečiť **prípravu svojich absolventov** tak, aby reprezentovali **najvyšší stupeň kompetenčnej, odbornej i morálnej kvality, humanizmu a tolerance** a priamo sa podieľali na plnení vzdelávacích, vedeckých, umeleckých a kultúrnych cieľov spoločnosti obsiahnutých v rozhodujúcich dokumentoch z oblasti vzdelania, vedy, techniky v domácom i medzinárodnom kontexte, najmä v rámci EÚ.

3. Vytvárať **kvalitné pracovné podmienky pre zamestnancov a študentov** tak, aby spoločne s tvorivou atmosférou na báze konštruktívnych medziľudských vzťahov umožňovali trvalo dosahovať ciele v oblasti zvyšovania kvality ľudských zdrojov.
4. Zabezpečovať, čo najefektívnejšie **spojenie medzi univerzitou a výskumným systémom v "Európskom výskumnom priestore"** (EVP) realizovať zámery stratégie "Európy založenej na vedomostiach". Na tejto báze rozvíjať potenciál inovácií a sociálno-ekonomického rozvoja skvalitnením spolupráce medzi európskymi vysokými školami, zúčastniť sa na konsolidácii univerzít vo vedeckom výskume a výučbe, zvlášť prostredníctvom vytvárania sietí.
5. Uplatnením modelu **viacdrojového financovania zabezpečiť dostatočné a trvalé finančné zdroje** na krytie bežných i rozvojových potrieb univerzity a plnenie jej cieľov.

4 ROZSAH AUTONÓMIE A AKADEMICKÉJ SAMOSPRÁVY

Ide o oblasť, ktorá je daná zákonom o VŠ. PU je definovaná ako verejná vysoká škola univerzitného typu. Samospráva je organizovaná ako sústava akademických funkcionárov, akademických senátov, vedeckých rád a disciplinárnych komisií na úrovni univerzity i fakúlt. Univerzita prostredníctvom Akademického senátu PU sama a slobodne volí kandidáta na rektora. Rektora ustanovuje do funkcie prezident republiky. Akademické senáty fakúlt slobodne a priamo volia dekanov fakúlt. Vzťah medzi rektorom a dekanmi je organizačný, daný zákonom. Ostatné miesta vysokoškolských učiteľov a vedúcich a výskumných pracovníkov sú obsadzované výberovým konaním.

Akademické hodnosti sú udeľované na základe akreditácie, sú garantované štátom a majú celoštátnu platnosť. Toto právo vydáva univerzite minister školstva na základe návrhu akreditačnej komisie. MŠ SR vydáva rámcové predpisy na priznávanie akademických hodností. Kritéria na udeľovanie akademických hodností sa však viac či menej odlišujú v rámci SR, čo vytvára nerovnaké podmienky na ich získanie podľa skupín vied či univerzít. V zmysle zákona došlo k oddeleniu pracovných miest vysokoškolských učiteľov od ich akademických hodností: podmienky na získanie akademickej hodnosti a podmienky na obsadenie príslušného pracovného miesta sú rôzne. Tieto podmienky určujú jednotlivé fakulty a v súhrne sú schvaľované Vedeckou radou PU. Zavedenie inštitútu funkčných miest predpokladá posun vo vzťahu ku kvalite, jeho účinnosť by mala byť predmetom samostatného hodnotenia po uplynutí určitého času od jeho zavedenia.

4.1 Organizácia štúdia

Organizácia štúdia je v kompetencii univerzity. Vychádza zo zákona a zodpovedá podmienkam Bolonského procesu. Vznik, zánik či zlúčenie fakúlt a ďalších organizačných jednotiek je v kompetencii rektora po vyjadrení AS univerzity a akreditačnej komisie. Univerzita má právo vydávať vysokoškolské diplomy a udeľovať akademické tituly na základe akreditácie.

Na PU fakulty stanovujú, ktoré študijné programy budú v danom akademickom roku otvárať, najmä vzhľadom na svoje kapacitné možnosti a záujem verejnosti. Počty prijímaných uchádzačov sú koordinované rektorom univerzity a sú predmetom viacerých rokovaní na kolégiu rektora.

4.2 Uplatnenie absolventov na regionálnom a národnom trhu práce

Sledovanie úspešnosti uplatnenia svojich absolventov na trhu práce univerzita samostatne nevykonáva. Využívame k tomu štatistické údaje Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Na základe týchto údajov patrí PU k úspešným univerzitám, jej absolventi vykazujú vysokú, často až 100 % zamestnateľnosť. Uvedené platí nielen pre regionálny, ale i národný trh práce. Naši absolventi sa uplatňujú aj na medzinárodnom trhu práce. Vo vzťahu k infraštruktúre univerzity a kvalite absolventov tu platí požiadavka neustáleho zdokonaľovania prostredia univerzity, štruktúry ponúkaných študijných programov a kvalita ich zabezpečenia.

4.3 Ďalšie aspekty činnosti univerzity

Z hľadiska ostatných podmienok pre zvýšenie kvality činnosti univerzity je to najmä spoločenské prostredie a legislatíva, ktorá by mala výraznejšie motivovať sféru vysokoškolského vzdelávania a výskumu, napr. oblasť sociálneho postavenia doktorandov, podpora univerzitného výskumu,

pravidlá pre podnikateľskú činnosť, priama podpora vysokoškolského štúdia v rámci viaczdrojového financovania zo strany podnikateľských subjektov a pod.

Významné sú aktivity univerzity vo vzťahu k externému prostrediu, k orgánom štátnej a verejnej správy, v participácii na tvorbe legislatívnych noriem a predpisov v oblasti školstva i ďalších odvetví spoločenského života, podiel na tvorbe koncepčných a strategických materiálov v oblasti vzdelávania, výskumu, chode vysokých škôl a podávaní a realizácii projektov. PU dosiahla významné úspechy pri hodnotení žiadostí o finančnú podporu zo štrukturálnych fondov EÚ. V súčasnosti je implementovaných 13 projektov v hodnote **75 772 708 Sk.**

Z hľadiska celkového fungovania univerzity za problémové oblasti považujeme najmä:

- neprehľadný a nekoordinovaný vznik vysokých škôl a nerovnaké postavenie verejných a súkromných vysokých škôl;
- pretrvávajúce nedostatočné finančné ohodnotenie práce vysokoškolských učiteľov;
- systém dotácií verejných vysokých škôl orientovaný najmä na kvantitu, problémy s meraním výkonu vo výskume v rôznych vedných odboroch; problematické koeficienty personálnej a ekonomickej náročnosti;
- pracovné preťaženie učiteľov dané vysokými pedagogickými úväzkami berie priestor kvalite výskumu, ale aj isté subjektívne postoje časti akademickej obce, napr. pasivita, neochota venovať sa novým prístupom vo výučbe a výskume, rozptyl pracovného výkonu mimo univerzity znižuje efektívnosť činnosti univerzity i fakúlt. Ide však o interné faktory, ktoré sú v princípe zvládnuteľné na základe zlepšenia manažérskej práce vedúcich pracovníkov a podmienok práce.

4.4 Riadiace aktivity

Významné posilnenie autonómie vysokých škôl, najmä v ekonomickej oblasti, prinieslo so sebou zvýšenie nárokov na riadiacich pracovníkov a zvýšenie ich zodpovednosti za efektívne využívanie verejných zdrojov. Na univerzite dbáme najmä na zlepšovanie manažérskych zručností vedúcich zamestnancov a ich odbornosti, čo je nevyhnutné pre zvládnutie chodu univerzity. Uvedené sa primerane týka aj administratívneho personálu.

Na PU sú pravidelne aplikované zmeny legislatívy do interných normatívnych aktov, akými sú najmä smernice, zásady, opatrenia a usmernenia. Platné právne i interné predpisy, ktoré sa vzťahujú na univerzitu sú zverejnené na internetovej stránke PU.

Kontrolná činnosť na PU sa vykonáva v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Je zameraná na finančné kontroly, ďalej na vybavovanie sťažností a petícií a na sprístupňovanie informácií, evidenciu podaných žiadostí a kompletnej dokumentácie na tomto úseku.

5 OBLASŤ VZDELÁVANIA

Akademické priority PU všeobecne

- Spoločenská a trhovú rentabilnosť študijných programov a využiteľnosť absolventov na trhu práce; vzdelávanie zodpovedajúce obsahom aj štruktúrou požiadavkám na vzdelanie v učiacej sa spoločnosti a Bolonskému procesu.
- Rozvíjanie kľúčových (digitálnych, jazykových, personalizačno-socializačných) kompetencií v súvislosti s Európskym kvalifikačným rámcom; zabezpečenie rovnosti prístupu k vzdelávaniu každému občanovi.
- Kvalita vzdelávania (implantácia inovatívnych metód do edukačného systému) a jej monitorovanie.

5.1 Proces tvorby študijných programov

Proces tvorby a charakter študijných programov sa realizuje v súlade so zákonom č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách. Študijné programy vychádzajú z opisov študijných odborov odporúčaných Akreditačnou komisiou. Sú tvorené tímovo pod vedením odborných garantov z radov profesorov a docentov, sú organicky napojené na vedeckovýskumnú činnosť pracovísk, garantov a vyučujúcich. Schvaľuje ich vedecká rada fakulty, resp. univerzity. V rámci akademického roka sú členené na časti (zimný semester, letný semester) v rozsahu minimálne 12 vyučovacích týždňov. Štandardná dĺžka štúdia je 3 roky (1. stupeň štúdia) v dennej aj externej forme, 2 roky (2. stupeň štúdia) v dennej aj externej forme, v 3. stupni štúdia 3 roky v dennej forme a 5 rokov v externej forme. Študijné programy

spájajúce 1. a 2. stupeň štúdia na univerzite jestvujú len v študijných odboroch katolícka teológia a pravoslávna teológia. Podmienky postupu do ďalšieho akademického roka štúdia sú vyjadrené počtom kreditov získaných za jednotky študijného programu (štandardne 60 kreditov, minimálne 50 kreditov za jeden akademický rok). Kredity sa v súlade s Vyhláškou MŠ SR č. 614 o kreditovom systéme štúdia a kritériami stanovenými akreditačnou komisiou získavajú z predmetov povinných (cca 60-70%) vychádzajúcich z nosného jadra vedomostí v opise študijného odboru, povinne voliteľných (cca 30-20%) a výberových (cca 10%) vychádzajúcich z rozširujúcich vedomostí opisu študijného odboru a individuálnej ponuky katedry (fakulty, resp. univerzity).

5.2 Priorizované študijné programy

Z hľadiska **odborovej orientácie** ide o dva druhy študijných programov: a) Študijné programy, ktoré tvoria tradičnú súčasť vzdelávacích aktivít na univerzite (študijné programy učiteľstva pre všetky typy a stupne škôl na Slovensku; filologické, spoločenskovedné, humanitné, teologické, umelecko-výchovné, telovýchovné, prírodovedné študijné programy neučiteľského typu). Tieto študijné programy dlhodobo zabezpečujú stabilitu edukačného systému univerzity. V ich rámci je nevyhnutné priorizovať oblasť prírodných vied, ktoré predstavujú nedostatočne rozvinutú, resp. ohrozenú oblasť študijných odborov na univerzite. b) Študijné programy, ktorých vznik, resp. dynamický rozvoj bol iniciovaný meniacimi sa potrebami trhu práce (napr. manažment, zdravotnícke študijné programy), potrebami informačnej a učiacej sa spoločnosti (napr. edukácia detí so špeciálnymi potrebami, knižnično-informačné štúdiá, jazykovo-komunikačné štúdiá, masmediálne štúdiá), potrebami multikultúrneho a multietnického európskeho priestoru (napr. katolícka teológia, pravoslávna teológia, probačná a mediačná práca, religionistika, cudzie jazyky a kultúry, prekladateľstvo a tlmočníctvo, politológia), potrebami sociálnej sféry (napr. charitatívna a sociálna práca, andragogika). Tieto študijné programy rozširujú tradičnú ponuku študijných možností na univerzite, zvyšujú jej atraktivnosť a absolventom poskytujú nové možnosti uplatnenia sa na trhu práce. Skvalitňovanie ponuky o ďalších možnostiach štúdia patrí k prioritám univerzity.

Z hľadiska **stupňa vzdelávania** univerzita ponúka študijné programy prvého, druhého a tretieho stupňa a programy celoživotného vzdelávania (špecializačné). Spomedzi nateraz akreditovaných (1023) študijných programov na univerzite je 50% študijných programov 1. stupňa, 45 % študijných programov 2. stupňa, 5% študijných programov 3. stupňa. Prioritou univerzity je upraviť vzájomný pomer medzi študijnými programami 1. stupňa na jednej strane a študijnými programami 2. a 3. stupňa na druhej strane v prospech študijných programov 2. a 3. stupňa.

5.3 Podiel vzdelávacích programov na plnení poslania a cieľov univerzity

Dominantný podiel aktivít vysokoškolských učiteľov na univerzite, t.j. cca 50-75% (cca 1000-1500 hodín ročne) tvorí výučba, 25 -50% (500-1000 hodín ročne) vedeckovýskumná činnosť. Objem vzdelávacích aktivít sa modifikuje v závislosti od pracovného a funkčného zaradenia vysokoškolského učiteľa.

Z akreditovaných študijných programov sa na univerzite v súčasnosti realizuje 228 študijných programov, z toho 115 v učiteľskom štúdiu (50,4%), 113 (49,6%) v neučiteľskom štúdiu. Študijné programy v odboroch učiteľstva sú zamerané na kombináciu predmetov spoločenskovedných a humanitných, prírodovedných, umelecko-výchovných a telovýchovných. Študijné programy v neučiteľských odboroch sú prevažne spoločenskovedné, humanitné a manažérske (95), ďalej zdravotnícke (10), prírodovedné (6), telovýchovné (2). Viditeľný je trend vyrovnávať pomer medzi realizáciou tradičnejších učiteľských študijných programov a neučiteľských študijných programov. Aktuálnou úlohou je posilniť pozície študijných programov z oblasti vied o prírode a matematiky.

5.4 Zvláštnosti v študijných programoch

PU je jediným poskytovateľom teologického vzdelania v študijnom programe katolícka teológia pre kandidátov kňazstva Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, v študijnom programe pravoslávna teológia v rámci Slovenskej republiky a Českej republiky (detašované pracovisko v Olomouci). Časť výučby prebieha v špecializovaných zariadeniach (kňazské semináre). Špecifikom šesťročného študijného programu katolícka teológia je pastoračný ročník pre kandidátov kňazstva (nasleduje po 3. ročníku štúdia).

Špecifikom zdravotníckych študijných programov je príprava na tzv. regulované povolania (vysokoškolské diplomy akceptuje 25 krajín EU), resp. poloregulované povolania. Praktická časť výučby prebieha v špecializovaných zariadeniach (klinické pracoviská).

Časť výučby viacerých študijných programov sa realizuje v špecializovaných učebniach (prekladateľstvo a tlmočníctvo, učiteľstvo fyziky, ekológia, biológia, geografia a pod.).

V rámci študijných programov v odboroch učiteľstva akademických predmetov, učiteľstva praktických a odborných predmetov, učiteľstva umelecko-výchovných a telovýchovných predmetov prebieha pedagogicko-psychologická príprava na celej univerzite podľa jednotného spoločenskovedného a pedagogicko-psychologického základu usporiadaného modulovým systémom. Špecifikom akreditovaných študijných programov v učiteľstve je kombinácia humanitných a spoločenskovedných predmetov s predmetmi prírodovednými, umelecko-výchovnými, telovýchovnými a technickými a medzifakultné študijné programy. Súčasťou prípravy na učiteľské povolanie je premyslený systém pedagogických praxí (ktorý nie je dostatočne prepracovaný v niektorých neučiteľských študijných programoch). Praktické zručnosti v oblasti umenia (výtvarné, hudobné, slovesné) alebo športu si študenti zdokonaľujú na praktických predmetoch.

Na univerzite sa realizujú študijné programy so špecifickou orientáciou na osobitosti rómskeho etnika (predškolská a elementárna pedagogika sociálne znevýhodnených skupín, hudobná výchova-hra na hudobnom nástroji), na národnú identitu rusínskeho etnika (rusínsky jazyk a literatúra v kombinácii predmetov ako učiteľský študijný program), na výchovu a vzdelávanie mentálne postihnutých a psychosociálne narušených.

V študijných programoch na univerzite bolo kompetenčné vzdelávanie posilnené zriadením špecializovaných pracovísk (ústavov), ktoré zabezpečujú zdokonaľovanie personalizačno-socializačných digitálnych a jazykových kompetencií študentov.

5.5 Charakteristické znaky jednotiek kurzov

Kurzy sú zostavené z povinných, povinne voliteľných a výberových jednotiek. Podľa vyhlášky MŠ SR č. 614 - počet kreditov priradený k predmetu zodpovedá počtu kreditov priradenému k jednotkám študijného programu (§ 62 ods. 2 zákona) tvoriacim predmet (§ 3 ods. 1) a vyjadruje pomernú časť práce študenta potrebnú na jeho úspešné zvládnutie.

Všetky predmety (s výnimkou vybraných praxí a exkurzií) sú hodnotené v rozpätí A-FX. V dennom štúdiu prevládajú jednododinové, resp. dvojhodinové vyučovacie jednotky, v externých formách štúdia sa uplatňuje bloková výučba, vybrané praktické predmety sú realizované vo forme viacdnových sústreďení, pedagogické praxe sa realizujú priebežne i blokovo, v podobe náčuvov aj praktických výstupov. Modulárnosť usporiadania jednotiek kurzu sa predbežne uplatňuje ojedinele (napr. v učiteľských študijných programoch je spoločenskovedný a pedagogicko-psychologický základ modifikovaný podľa jednotlivých odborov učiteľstva, modulárne sú usporiadané kurzy v študijnom programe predškolská a elementárna pedagogika). Obsah jednotiek kurzu sa každoročne aktualizuje.

Prednášky zabezpečujú spravidla učitelia s akademickou hodnosťou profesor, docent a odborní asistenti s titulom PhD., resp. významní odborníci z praxe.

Miera zaťaženia študentov a spôsob monitorovania výkonu sú definované v informačných listoch jednotiek kurzov.

5.6 Používané didaktické postupy a didaktické prístupy

Popri tradičných organizačných formách výučby (prednáška, seminár, cvičenie, frontálne, skupinové vyučovanie, prax) a didaktických metódach (výklad, rozhovor, experiment, heuristická metóda, demonštrácia) sa uplatňujú novšie metódy a formy práce (problémové a projektové vyučovanie, prípadová štúdia, samostatná práca, simulácie, workshop, práca v teréne, kazuistika, metóda kritickej analýzy a pod.). Študenti sa zapájajú do študentskej vedeckej, odbornej a umeleckej činnosti a do riešenia vedeckovýskumných projektov na pracoviskách univerzity.

Na univerzite výrazne prevažujú prezenčné metódy štúdia. Len pomaly sa darí zavádzať metódy e-learningu (napr. na PF PU a vo výučbe IKT v gescii ÚDK PU dištančná a kombinovaná metóda). Edukačný proces je potrebné rozvinúť na základe moderných, počítačom podporovaných metód vzdelávania a výraznejšie ho individualizovať.

5.7 Silné a slabé stránky

Silné stránky v oblasti vzdelávania

1. Široká ponuka študijných možností spoločenskovedného, humanitného, prírodovedného, telovýchovného, technického, manažérskeho, umeleckého, teologického, zdravotníckeho zamerania, ponúkaných v rámci jednotlivých študijných programov aj vo vzájomných kombináciách.
2. Vybudované študijné odbory s dlhoročnou tradíciou a ponuka študijných programov, ktoré sú študijné programy v rámci celej Slovenskej republiky (teologické, zdravotnícke odbory).
3. Optimalizácia podmienok pre rozvoj kompetenčno-odborného vzdelávania.
4. Kvalifikačná štruktúra vysokoškolských učiteľov prejavujúca sa v garančnej potencii väčšiny študijných programov a jednotiek študijného programu.
5. Optimálne prepojenie teórie s praxou v rámci štúdia, ktoré je potvrdené nízkou mierou nezamestnanosti, a teda dobrým uplatnením sa absolventov univerzity na trhu práce.
6. Stabilizácia záujmu uchádzačov o štúdium študijných programov na univerzite.

Slabé stránky v oblasti vzdelávania

1. Pomalá adaptácia zo strany študentov na možnosti kreditovej formy štúdia a ich nízka flexibilita. Študenti v absolútnej prevahe študujú podľa odporúčaných študijných plánov a sú málo flexibilní v tvorbe osobných študijných plánov.
2. Znížená pružnosť organizácie štúdia v súvislosti s ešte nedostatočnou implementáciou Akademického informačného systému do vzdelávania na univerzite.
3. Atomizácia intelektuálneho a odborného potenciálu v jednotlivých vedných odboroch v dôsledku duplicitnosti pracovísk ako bariéra pri tvorbe kompetentných garančných tímov a nových invenčných študijných programov, schopných obstáť v konkurencii na trhu práce doma i v EÚ.
4. Disproporcie v štruktúre študijných programov podľa vedných odborov – nedostatočná rozvinutosť študijných programov zameraných na prírodné vedy a matematiku.
5. Vysoké pracovné zaťaženie vysokoškolských učiteľov výučbovými aktivitami a pribúdajúcimi administratívnymi povinnosťami, obmedzujúcimi ich tvorivý potenciál (dôkazom je vysoký počet študentov pripadajúcich na 1 vysokoškolského učiteľa).

6 OBLASŤ VÝSKUMU A VÝVOJA

6.1 Priority a kritériá v oblasti výskumu a vývoja

Zámerom v oblasti výskumu a vývoja (VaV) je dosiahnuť úroveň výskumnej univerzity. **Medzi priority VaV** na univerzite patrí multidisciplinárne a interdisciplinárne skúmanie najmä v oblastiach:

- regionálne štúdie a regionálny rozvoj;
- skúmanie národov, národností, etnických minorít;
- rómska problematika;
- edukačné technológie.

Pri sebahodnotení potrebnej úrovne výskumu vychádzame z nasledovných **kritérií VaV**:

- riešené projekty výskumu a vývoja a objem finančných prostriedkov získaných na ich riešenie;
- výkon vysokej školy v publikačnej činnosti;
- výsledky doktorandského štúdia a síce: počet absolventov doktorandského štúdia a počet interných doktorandov po dizertačnej skúške.

Výsledky PU v oblasti VaV dokumentuje príloha č. 3. Tabuľka 3a, ktorá uvádza počet riešených projektov výskumu a vývoja a získaných finančných prostriedkov na PU v rokoch 2004 – 2006 ilustruje, že PU má už niekoľko rokov značné úspechy v získavaní grantov VEGA a KEGA. Tvoriví pracovníci univerzity sa niekoľkokrát pokúsili získať medzinárodné a iné národné granty na podporu výskumu v rôznych súťažiach o túto podporu. Vzhľadom na zmenu požiadaviek na výskumné projekty a nové kritériá rozhodovania o pridelení grantu, neuspeli so svojimi žiadosťami v tvrdej konkurencii. Prienik do medzinárodného výskumného priestoru nastal až v roku 2006 zamestnancom

univerzity v prírodovednej disciplíne (geografia a regionálny rozvoj). O niektorých žiadostiach o finančnú podporu podaných v roku 2006 ešte nie je rozhodnuté.

Tabuľky 3b a 3c ukazujú postupný prelom v doktorandskom štúdiu, ktorý nastal po prestavbe doktorandského štúdia na vysokoškolské štúdium tretieho stupňa a po vytvorení potrebnej legislatívy. V predchádzajúcich rokoch nebola na univerzite a fakultách vytvorená jednotná „vzdelávacia infraštruktúra“ doktorandského štúdia. Bolo ponechané na učiteľov v rôznych vedných odboroch ako pristúpiť k vzdelávaniu doktorandov; jednotliví školitelia a katedry arbitrálne stanovovali rozsah a predmety výučby (ak ich stanovili ako výučbu); doktorandi i na jednej katedre boli vedení ad hoc; učiteľom sa výučba doktorandom nezapočítavala do úväzkov; práca školiteľov nebola dostatočne zaznamenávaná, odmeňovaná či kontrolovaná. Otázka jazykovej prípravy a jazykovej skúšky, ktorá bola v niektorých vedných odboroch požadovaná, nebola univerzitou riešená; fakulty, na ktorých pracujú jazykové katedry, tento problém vyriešený relatívne mali, ale fakulty bez takýchto katedier sa ocitli v nepriaznivej situácii vzhľadom na svojich doktorandov. Tieto otázky sa stali predmetom pozornosti vedenia univerzity a vedenia fakúlt; v roku 2004 sa začali pripravovať systémové opatrenia na komplexnejšie riešenie otázok doktorandského štúdia. Bol koncipovaný Študijný poriadok Prešovskej univerzity v Prešove pre doktorandské štúdium (platný od zaregistrovania MŠ SR dňa 25. októbra 2004) a zriadený Ústav jazykových kompetencií (v roku 2005), k funkciám ktorého patrí jazyková príprava doktorandov.

Tabuľky 3d a 3e poukazujú na typ publikačnej činnosti, ktorý na univerzite a fakultách prevláda. V súhrne, t.j. na celej univerzite, sú to aktivity v poradí:

1. Prezentácie na vedeckých podujatiach domácich – ročne približne 8 prezentácií na desiatich pracovníkov.
2. Odborné práce v recenzovaných odborných časopisoch domácich - ročne približne 8 prác na desiatich pracovníkov.
3. Práce v zborníkoch (z konferencií) – domácich – ročne približne 7 prác na desiatich pracovníkov.
4. Prezentácie na vedeckých podujatiach medzinárodných – ročne približne 5 prezentácií na desiatich pracovníkov.
5. Vedecké práce v nekarentovaných časopisoch domácich – ročne približne 5 prác na desiatich pracovníkov.

V oblasti výskumu a vývoja za obmedzenia v podmienkach univerzity považujeme:

1. Rôznorodosť univerzity a nerovnomerný podiel fakúlt a z toho vyplývajúce možnosti uskutočňovať výskum. Rôznorodosť sa prejavuje:
 - v odlišných študijných odboroch, ich rozptyle a z toho vyplývajúcich odlišných a príliš rozmanitých výskumných oblastiach;
 - v odlišnej histórii, charaktere a dĺžke začlenenia jednotlivých fakúlt do univerzitného celku (či už UPJŠ alebo PU).

Fakulty sa rozvíjali samostatne, vo výskume spolu nespolupracovali ani nekomunikovali. „Staršie“ fakulty sú v súčasnosti viac výskumne vyhranené. FF, FHPV a čiastočne PF možno považovať za etablované vedecko-pedagogické pracoviská stabilne dosahujúce štandardné výsledky. Špecifické postavenie bohosloveckých fakúlt na univerzite a v rámci Slovenska predurčuje špecifiká vedeckého výskumu na týchto fakultách. „Nové“ fakulty sa sústreďujú na svoje budovanie. V prípade posudzovania univerzity ako celku, fakulty menej úspešné v získavaní počtu (dobré) financovaných projektov, budú musieť byť „kompenzované“ vyššou úspešnosťou v tomto ohľade silnejších fakúlt.

2. Z bodu 1 vyplýva značná rozdrobenosť a slabá integrácia „vedecko-výskumného priestoru univerzity“ okolo výskumných tém, v ktorých má univerzita už svoje výsledky. Súťaživosť fakúlt v oblasti VaV pôsobí na výskumný výkon univerzity nepriaznivo. Veľký počet „malých“ grantov neumožňuje v súčasných pravidlách získať toľko ako malý počet „veľkých“ grantov.
3. Menší objem finančných prostriedkov, ktoré grantové agentúry poskytujú na humanitnovedné a spoločenskovedné výskumné projekty. Ak je kritériom pre objem poskytnutia inštitucionálnej finančnej podpory výskumu objem získaných finančných prostriedkov na výskumné projekty z mimorozpočtových zdrojov, tak sa v prípade nízko financovaných vedných odborov vytvára nepriaznivý „začarovaný kruh“.

4. Podiel vzdelávacej a výskumnej činnosti v pracovnej náplni vysokoškolských učiteľov. Výskumná činnosť je zo zákona povinnou súčasťou práce vysokoškolských učiteľov. K povinnostiam vysokoškolského učiteľa podľa zákona patrí aktívna účasť na výskumných, vývojových, liečebno-preventívnych alebo umeleckých činnostiach. Zákon však ďalej uvádza, že aktívnu výskumnú činnosť možno nahradiť sledovaním aktuálneho stavu vedy, techniky a umenia (okrem učiteľov pôsobiach vo funkcii profesora), ktoré zabezpečí, že vzdelávacia činnosť bude realizovaná na úrovni najnovších poznatkov.
Pomer, v akom sú napočítavané rozpočtové finančné prostriedky na mzdy učiteľov z MŠ SR (metodika rozpisu dotácií) viedol k tomu, že v dokumente PU v Prešove „Usmernenie k výpočtu pracovného zaťaženia učiteľov na Prešovskej univerzite“ (Rektorát PU, február 2005) bol stanovený pomer medzi pedagogickou činnosťou a výskumnou činnosťou učiteľa: 80 % pedagogická činnosť, 20 % vedecko-výskumná činnosť. Učiteľovi, ktorý sa venuje priamej a nepriamej vyučovacej činnosti 32 hodín týždenne (80 %), na vedeckovýskumnú a publikačnú činnosť ostáva 8 hodín týždenne (20 %).
5. Motivácia učiteľov pre činnosť v oblasti VaV. Motivácia učiteľov podávať výskumné výkony, časovo a energeticky vysoko náročné, bez zodpovedajúcej odmeny a ocenenia, je len vnútorná motivácia, daná zanietenosťou pre výskumnú prácu. Nie je vytvorený primeraný účinný systém motivácie učiteľov pre uskutočňovanie vedeckého výskumu na univerzite. Stále platí, že učiteľ získa viac výučbou na ďalšej vysokej škole, než robením výskumu na „svojej“ škole. Zároveň túto skutočnosť posilňuje doteraz silné chápanie „robenia“ vedy a výskumu na vysokej škole ako niečoho samozrejmeho, čo nie je potrebné špeciálne podporovať.
6. Okrem projektov VEGA a KEGA je na univerzite minimálny počet výskumných projektov, kde by bola univerzita (fakulta) príjemcom – nositeľom projektu. Vysokoškolskí učitelia univerzity (najmä z FHVP a FF PU) sú zapojení do riešenia viacerých národných a nadnárodných výskumných projektov ako spoluriešitelia, pričom koordinátorom je iná výskumná inštitúcia (SAV, rezortný výskumný ústav, iná vysoká škola). Svoju prácu tak čiastočne (v istom zmysle) odvádzajú inej inštitúcii – i keď aj spoluriešiteľstvo možno vykazovať, nezískava takú prestíž ako hlavné riešiteľské pracovisko.

6.2 Silné a slabé stránky

Silné stránky v oblasti výskumu a vývoja

1. Významné osobnosti a vytvorené výskumné kolektívy na niektorých odboroch, ktoré dosiahli medzinárodné uznanie.
2. Záujem iných výskumných pracovísk (SAV, vysokých škôl) o spoluprácu s určitými odborníkmi – učiteľmi na univerzite.
3. Existencia špičkových výskumných laboratórií pre molekulárnu antropológiu, geoinformatiku a fonetiku.
4. Jestvujúce medzinárodné kontakty ako predpoklad vytvárania siete spolupracujúcich pracovísk uchádzajúcich sa o významnejšie výskumné projekty (takmer všetky fakulty).
5. Jestvujúce domáce kontakty a podpísané zmluvy (so samosprávami, SAV) ako základ pre spoluprácu vo výskume a prepojenie výskumu s praxou.
6. Jestvujúca spolupráca s inými pracoviskami a účasť na rozvojových projektoch rozvoja infraštruktúry a vedecko-technických parkov v regióne východného Slovenska.

Slabé stránky v oblasti výskumu a vývoja

1. Existencia fakúlt bez vedeckovýskumnej základne – z toho vyplývajúca uzavretosť a rozdrobenosť, nízka koncentrácia kapacít pre výskum a vývoj vo vnútri niektorých fakúlt.
2. Disparity medzi fakultami v oblasti výskumu a vývoja – z toho vyplývajúca nedostatočne rozvinutá spolupráca medzi fakultami.
3. Nedostatočná „inovačná“ kultúra na niektorých fakultách vyplývajúca z neinformovanosti a nedostatočnej motivácie robiť výskum.
4. Nízka úroveň počiatočného financovania rozvoja vedeckého výskumu sťažujúca „štart“ k vyššej úrovni.

5. Nedostatočná kvalitatívna a kvantitatívna úroveň infraštruktúry výskumu a vývoja (technickej aj ľudskej). Nízka koncentrácia ľudských zdrojov na veľké projekty výskumu a vývoja.
6. Zlý technický stav prostredia a nedostatočné infraštruktúrne vybavenie takmer všetkých fakúlt – najmä nedostatočné priestorové možnosti rozvoja výskumnej infraštruktúry, nedostatok a preťaženosť pracovníkov pre výskumnícky servis.

7 OBLASŤ MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

7.1 Miesto medzinárodných vzťahov vo fungovaní PU

Oblasť medzinárodných vzťahov na univerzite vychádza z takých strategických dokumentov, ako sú: Sorbónská deklarácia (1998), Bolonská deklarácia (1999), Pražské komuniké (2001) a následne Berlínske komuniké (2003). Ďalej z projektu Milénium s názvom Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 – 20 rokov.

Vychádzajúc z týchto dokumentov, cieľom univerzity v oblasti medzinárodnej spolupráce je rozvíjanie medzinárodných kontaktov univerzity, ktoré umožňujú nielen prezentáciu univerzity v zahraničí, ale aj získanie nových poznatkov a podnetov pre medzinárodnú výmenu skúsenosti vo výchovno-vzdelávacej, ďalej vedeckovýskumnej činnosti, mobilít vysokoškolských učiteľov a študentov, ako aj získanie výraznejšieho priestoru pre zapájanie sa do medzinárodných projektov.

Pre dosiahnutie tohto cieľa, PU rozvíja zahraničné vzťahy a medzinárodnú spoluprácu so zahraničnými partnermi tak na bilaterálnej, ako aj multilaterálnej úrovni. V rámci vytvárania Európskeho výskumného priestoru (EVP) a Európskeho vysokoškolského priestoru (EVŠP) PU postupne naplňa medzinárodnú dimenziu ako uznávanej a akceptovateľnej vzdelávacej ustanovizne.

Jedným zo základných bodov rozvoja medzinárodnej spolupráce na PU je permanentná snaha o rozvíjanie medzinárodných kontaktov univerzity cez uzatváranie zmlúv o vzájomnej spolupráci so zahraničnými partnermi tak na bilaterálnej, ako aj multilaterálnej úrovni. Na univerzitnej úrovni je súčasne podpísaných 19 zmlúv. Na jednej strane počet uzavretých zmlúv za posledné obdobie podstatne vzrástol, na strane druhej je potrebný pravidelný monitoring medzinárodnej spolupráce vo vzťahu k jestvujúcim zmluvám ako základný predpoklad toho, aby medzinárodná spolupráca bola opravdivým zdrojom rozvojových aktivít PU. Funkčnosť zmlúv na úrovni fakúlt je pravidelne monitorovaná podľa schválených kritérií. Monitoring na úrovni univerzity, by mal zahŕňať priebežné vyhodnocovanie naplňania uzavretých zmlúv podľa vopred stanovených pracovných plánov, taktiež mobility učiteľov a študentov smerom von ako aj dnu, organizovanie medzinárodných podujatí a podobne.

Zahraničné oddelenie PU v rámci programov EÚ / Socrates/Erasmus a Leonardo da Vinci/ rozšírilo škálu stabilných zahraničných partnerov, čím sa vytvoril optimálny priestor pre participáciu všetkých fakúlt. Od roku 2004 bol zaregistrovaný vysoký nárast učiteľských a študentských mobilit (Príloha č. 3, tabuľka 3g), zvýšila sa informovanosť zamestnancov o možnostiach zahraničnej spolupráce a podpisovaní bilaterálnych dohôd, zvýšili sa aktivity fakúlt pri podávaní návrhov projektov Leonardo da Vinci (v súčasnosti schválených 10 projektov). Veľkým pozitívom je kvalitný študijný program pre zahraničných študentov Socrates/Erasmus vypracovaný a koordinovaný PF, na ktorom podľa potrieb participuje FŠ a FF.

7.2 Silné a slabé stránky

Silné stránky v oblasti medzinárodných vzťahov

1. Solídna sieť medzinárodných kontaktov v stredoeurópskom regióne.
2. Prítomnosť uznávaných odborníkov, ktoré dosiahli medzinárodné uznanie v riešení vedeckých a umeleckých projektov.
3. Existencia špičkových výskumných laboratórií pre molekulárnu antropológiu a geoinformatiku, schopných sa zapojiť do medzinárodného výskumu.
4. Organizovanie medzinárodných konferencií a medzinárodných umeleckých súťaží.
5. Zvyšovanie možnosti uspokojovania záujmu študentov a učiteľov o študijné pobyty v zahraničí v rámci Socrates/Erasmus a Leonardo da Vinci.

Slabé stránky v oblasti medzinárodných vzťahov

1. Nedostatočné zapojenie sa do medzinárodných vedecko-výskumných projektov.
2. Diferencovaná intenzita medzinárodných kontaktov na jednotlivých pracoviskách.
3. Nízka publikačná aktivita pracovníkov smerovaná do zahraničných karentovaných časopisov.
4. Nízke ukazovatele zahraničných citácií evidovaných v citačných indexoch.
5. Nízky počet prijatých zahraničných študentov /samoplatcov/ a odborníkov a nie celkom dostatočná ponuka študijných programov v cudzom jazyku pre výmenné pobyty na úrovni fakultných a univerzitných zmlúv.
6. Absencia cudzojazyčnej kompetencie učiteľov a študentov.

8 FINANCOVANIE UNIVERZITY

Rozpočet bežných výdavkov hlavnej činnosti univerzity je spracovaný v nadväznosti na rozpis dotácií štátneho rozpočtu a ďalších predpokladaných výnosov v súlade s ustanovením § 16 ods. 3 zákona o VŠ na kalendárny rok a univerzita hospodári na jeho základe (podrobnosti o rozpise dotácií a o hospodárení univerzity sú uvedené v Rozpise dotácií PU v Prešove na fakulty a v Správe o hospodárení PU v Prešove a v Správe o činnosti PU v Prešove, ktoré univerzita vydáva každý rok).

Príjmovú časť rozpočtu tvoria výnosy (Príloha č. 4, 4a):

- dotácie zo štátneho rozpočtu MŠ SR
- školné v súlade s § 92 ods. 1 až 6 zákona a Smernicou o školnom a poplatkoch spojených so štúdiom (ďalej len „smernica“)
- poplatky spojené so štúdiom podľa § 92 ods. 7 až 10 zákona a poplatky z ďalšieho vzdelávania v súlade so smernicou
- výnosy z majetku univerzity, t. j. z prenájmu majetku a predaja majetku
- kladný hospodársky výsledok z podnikateľskej činnosti
- dary od sponzorov a iné.

Prevažnú časť výnosov, okrem výnosov z podnikateľskej činnosti tvoria:

- dotácie zo štátneho rozpočtu MŠ SR – v roku 2004 to bolo 97,62 % a v roku 2005 – 96,48 %
- dotácie (domáce) sú to štátne objednávky, štátne programy, (zahraničné) projekty Leonardo, Socrates/Erasmus – v roku 2004 predstavovali 0,5 % a v roku 2005 1,29 %,
- poplatky spojené so štúdiom - v roku 2004 predstavovali 1,85 % a v roku 2005 2,07 %.

Dotácia zo štátneho rozpočtu MŠ SR poskytnutá univerzite bola pridelená v súlade s Metodikou rozpisu dotácií zo ŠR verejným vysokým školám na daný kalendárny rok. Rozpis dotácií na fakulty a účelové zariadenia je v prevažnej miere v súlade s metodikou, ktorá je pri tvorbe rozpočtu univerzity základným interným predpisom, ktorý určuje spôsob delenia štátnej dotácie na začiatku účtovného obdobia s určitými zmenami na základe schválených kritérií univerzity. Rozdelenie finančných prostriedkov na katedry je v plnej kompetencii fakúlt. Kritéria pre delenie rozpočtu nadväzujú na metodiku ... t.j., že sa zohľadňujú počty študentov, koeficient ekonomickej a personálnej náročnosti, objem finančných prostriedkov na domáce a zahraničné granty a publikačná činnosť. Ďalšiu časť rozpočtu tvoria celouniverzitné výdavky – na energie, softwery, opravy a údržbu objektov, tvorbu sociálneho fondu, odvody z miezd a pod. Taktiež centrálné sú hradené účelovo pridelené finančné prostriedky na klinické pracoviská, formálne praxe, pedagogické praxe, nájomné na základe zmlúv o nájme, sociálne štipendiá, motivačné štipendiá a finančné prostriedky na podporu športu a kultúrnych aktivít. Aplikácia nových iniciatív je financovaná cez rozvojové projekty, vedecko-technické projekty z Agentúry pre podporu výskumu a vývoja, granty z agentúr VEGA a KEGA, avšak ich výška závisí od úspešnosti projektu. Zodpovední riešitelia grantov s finančnými prostriedkami disponujú samostatne, ale v súlade s platnou legislatívou.

Pridelená dotácia zo štátneho rozpočtu neumožňuje univerzite vyčleniť finančné prostriedky na:

- rekonštrukciu, opravu a údržbu budov v požadovanej miere, na rozšírenie vyučovacích kapacít, na skvalitnenie technického vybavenie odborných učební a laboratórií,
- dobudovanie a integrovanie priestorovej, personálnej a technickej kapacity Centra výpočtovej techniky a Univerzitnej knižnice v súlade s potrebami pre zabezpečenie správy

a rozvoja jednotlivých častí Integrovaného informačného systému univerzity a knižnično-informačných služieb.

Z tohto dôvodu sa vedenie univerzity vo väčšej miere sústreďuje na získavanie finančných prostriedkov z iných zdrojov ako napr. Európskeho sociálneho fondu, alebo z účelovej dotácie MŠ SR na rozvojové projekty.

8.1 Hodnotenie infraštruktúry

Infraštruktúru univerzity vo vzťahu k počtu študentov a akademickému personálu, berúc do úvahy stav rozpracovanosti rekonštrukčných prác na objektoch univerzity (rekonštrukcia bývalej Základnej školy, Ul. 17. novembra č. 15 – kancelárie, učebne a 2 auly s kapacitou 200 miest a 1 aula s kapacitou 600 miest, rozšírenie priestorov Univerzitnej knižnice PU o 432 m² a rekonštrukcia podchodu v objekte VŠA, v rámci ktorej sa zväčší využiteľný priestor na výučbu o 810 m²), hodnotíme ako dostačujúcu.

Univerzita vlastní 5 objektov, ktoré slúžia pre FF, FHPV, PF, FM, FŠ, FZ a Rektorát v nasledovnej vekovej štruktúre:

budovy do 30 rokov v počte **1** – objekt VŠA (čiastočná rekonštrukcia – tepelného hospodárstvo, elektroinštalácie a strešného plášťa),

budovy nad 30 rokov v počte **4** – objekty po celkovej rekonštrukcii: FM - r. 1994, Rektorát r. 1997, PF – r. 1998, FZ – r. 2004.

Okrem toho univerzita na základe nájomnej zmluvy má prenajaté nebytové priestory pre GTF a PBF. Do infraštruktúry je ďalej potrebné zahrnúť pre účely výučby a výskumu športovú halu, športový areál, lodenicu, plaváreň, CED Valkov – Domaša, ako aj školský pozemok.

Z jednotlivých pracovísk celouniverzitného charakteru **Centrum výpočtovej techniky PU** komplexne zabezpečuje potreby v oblasti informačných systémov, počítačových sietí a výpočtovej techniky.

Informačnú a komunikačnú infraštruktúru univerzity tvorí vybavenie a sieťové prepojenie celkovo 15 samostatných objektov v lokalite mesta Prešov. Všetky tieto objekty sú prepojené vysokorychlostnou počítačovou sieťou reprezentovanou v prevažnej miere optickými spojmami, doplnkovo (v prípade dvoch ŠD a športovej haly) rádiovými dátovými spojmami. Všetky objekty sú pripojené jednak na počítačovú sieť univerzity, jednak na slovenskú akademickú sieť SANET a na celosvetovú sieť Internet.

V rámci všetkých objektov je vybudovaná rozsiahla lokálna počítačová sieť, na ktorej je v súčasnosti v prevádzke celkovo viac ako 1 200 počítačov a serverov. Univerzita má vybudované všetky základné informačné systémy pre podporu kľúčových procesov (akademický, knižničný, ekonomický, personálny, mzdový, identifikačný, stravovací a komunikačný informačný systém). Počítačová sieť je využívaná aj na ďalšie služby – telekomunikačné prepojenie objektov cez technológiu IP telefónie (celkovo 15 objektov) a čiastočne aj na integráciu digitálnych a hybridných telefónnych ústrední v jednotlivých objektoch.

Súčasťou objektu VŠA je aj **Univerzitná knižnica PU**, ktorá poskytuje zamestnancom a študentom univerzity tieto základné a špeciálne knižnično-informačné služby: výpožičné služby, bibliograficko-informačné služby, konzultantské služby, reprografické služby a iné služby. Celková kapacita knižnice je 2269 m², z toho pre používateľov 853 m². V šiestich študovniach je k dispozícii 230 študijných miest. Knižnica disponuje vlastnou počítačovou sieťou (PULIBnet) so 4 serverami, 82 počítačmi, z toho pre používateľov je vyhradených 44 počítačov. Na zabezpečenie knižnično-informačných služieb (vrátane on-line katalógu kníh) využíva automatizovaný knižničný systém ALEPH.

Študentské servisné centrum PU je jedinečným pracoviskom svojho druhu v podmienkach vysokých škôl na Slovensku. Poskytuje komplexné služby pre študentov v oblasti poradenstva, informatiky, sprostredkovaní a organizovaní školení, kurzov a informačných podujatí, spracovaní a aktualizácii údajov o štúdiu, ubytovaní a pod.

Do sociálnej infraštruktúry patrí **Študentský domov a jedáleň PU** so 4 objektmi a kapacitou 1790 lôžok (súčasťou jedného študentského domova je aj študentská jedáleň) vo vekovej štruktúre: 1 študentský domov do 30 rokov a 3 študentské domovy nad 30 rokov, ktoré sú po rozsiahlej rekonštrukcii tepelného hospodárstva, strešného plášťa a kompletnej výmene zariadenia. Ide o účelové zariadenie univerzity, ktoré poskytuje študentom univerzity všetkých stupňov štúdia, zahraničným

študentom a zahraničným lektorom ubytovacie služby. Stravovacie služby zabezpečuje študentská jedáleň pre študentov, ako aj zamestnancov univerzity.

Ďalej univerzita na základe nájomnej zmluvy má prenajaté 2 kňazské semináre, ktoré sú vo veľmi dobrom stave s celkovou kapacitou 134 lôžok. **Kňazské semináre** sú špecializovanými pracoviskami univerzity, v ktorých sa uskutočňuje vysokoškolské vzdelávanie a výchova študentov k hodnotám podporovaným príslušnou cirkvou v súlade s vnútornými predpismi príslušnej cirkvi.

Športové vyžitie pre študentov a zamestnancov univerzity zabezpečuje FŠ a TJ Slávia. K dispozícii sú: plaváreň, dve telocvične, športová hala, tenisový kurt, športový areál, Účelové zariadenie Batizovce a Účelové zariadenie Lodenica Zemplínska Šírava.

Na skvalitnenie infraštruktúry univerzity orientujeme rozvojové projekty, ktoré sú zamerané na zlepšenie podmienok pre používanie informačných technológií, na inováciu a budovanie unikátnych pracovísk a podporu efektívnosti doktorandského štúdia a kvalifikačného rastu mladých zamestnancov univerzity. V ostatnom období sa výrazne skvalitnila vysokorýchlostná akademická komunikačná infraštruktúra s napojením na Európsku akademickú komunikačnú sieť - pokračovanie projektu SANET II, univerzita sa zúčastňuje na tvorbe komunikačného prostredia VRVS, získava projekty na rozvoj univerzitnej knižnice, zavádza finančný informačný systém v rámci slovenských verejných vysokých škôl - projekt SOFIA, je súčasťou siete 8 univerzít na budovanie Akademického informačného systému a plošne zabezpečuje prípravu zamestnancov univerzity v oblasti digitálnych kompetencií v rámci implementácie projektu ESF.

8.2 Hodnotenie pomeru študentov/personálu

K 1.11.2006 univerzita zamestnáva 975 zamestnancov (prepočítané počty). V roku 2005 univerzita zamestnávala 965 zamestnancov, z toho vysokoškolských učiteľov 471 a v roku 2004 zamestnávala 939 zamestnancov, z toho vysokoškolských učiteľov 462. Počet zamestnancov univerzity, štruktúru funkčných miest vysokoškolských učiteľov dokumentujú prílohy č. 5, 5a, 5b, 5c, 5d.

Okrem 485,22 vysokoškolských učiteľov v r. 2006 (príloha č. 5a) sa na výučbe podieľa 8 zahraničných lektorov, 90 študentov doktorandského štúdia, vedecko-výskumní zamestnanci a tiež odborníci z praxe na základe dohody o vykonaní práce.

Všetky akreditované študijné programy sú zabezpečené garantmi z radov vysokoškolských učiteľov univerzity, čím univerzita garantuje kvalitu poskytovania vysokoškolského vzdelávania. Starostlivosť o ľudské zdroje je plne v kompetencii jednotlivých fakúlt a ústavov.

Z celkového počtu vysokoškolských učiteľov 485,22 je 176,47 bez primeranej kvalifikácie (vzdelanie na úrovni PhD.), čo tvorí 36,36 %, z toho je 142,05 zaradených do doktorandského štúdia s predpokladaným termínom ukončenia štúdia 2007 až 2011 a 32,42 nie je zaradených do doktorandského štúdia, čo činí 6,68 % z celkového počtu vysokoškolských učiteľov.

Prepočítané počty študentov pripadajúcich na jedného vysokoškolského učiteľa vrátane odborníkov z praxe, ktorí zabezpečujú výučbu na základe dohody o vykonaní práce na jedného učiteľa bol v roku 2004 – 15 (bez odborníkov z praxe 15,7); v roku 2005 – 16 (bez odborníkov z praxe 17). Ak vychádzame z platných koeficientov personálnej náročnosti študijných programov definovaných počtom študentov na jedného vysokoškolského učiteľa na univerzite by mal byť dosiahnutý priemer 10,3 študentov na jedného učiteľa. V skutočnosti tak pripadá o 5,7 študentov na jedného učiteľa viac ako vyplýva z metodiky MŠ SR. Inými slovami, personálna náročnosť na univerzite je napĺňaná na 155,3 %. V porovnaní s celoslovenským priemerom verejných vysokých škôl, ktorý je 13,9 študentov na jedného vysokoškolského učiteľa (vrátane prepočítaných dohôd) je to o 2,1 študenta viac, čo činí 115,1 %. V akademickom roku 2006/2007 je počet študentov na jedného vysokoškolského učiteľa ešte vyšší nakoľko na univerzite študuje o 453 študentov v dennej forme štúdia a o 427 v externej forme štúdia viac ako v akademickom roku 2005/2006.

Z uvedeného vyplýva, že počet študentov na jedného vysokoškolského učiteľa na univerzite presahuje súčasné normatívy. Vysokoškolskí učitelia sú nadmerne zaťažení vyučovacím procesom, konzultáciami, skúšaním a vedením záverečných a diplomových prác, čo sa nepriaznivo odzrkadľuje na vedeckovýskumnej činnosti, kvalifikačnom raste a na publikačnej činnosti.

8.3 Rozvoj podnikateľských aktivít

V rámci viaczdrojového financovania patrí medzi vlastné zdroje univerzity aj výnos z podnikateľskej činnosti. Univerzita plní všetky podmienky stanovené zákonmi pre podnikateľské subjekty vrátane platenia dane z príjmu a dane z pridanej hodnoty.

Podnikateľská činnosť nepatrí medzi priority univerzity. Univerzita nemá dostatočné atraktívne podmienky (priestorové ani technické) pre podnikanie a preto nie je dostatočne rozvinutá.

Vzdelávacia činnosť v rámci ďalšieho a celoživotného vzdelávania, expertízna a poradenská činnosť sa realizuje len veľmi zriedkavo prostredníctvom univerzity. Väčšina vysokoškolských učiteľov tieto činnosti realizuje prostredníctvom živnostenského listu, mandátnej zmluvy, alebo na základe dohody o vykonaní práce. Aj z tohto dôvodu, podnikateľská činnosť, ktorá sa na univerzite realizuje je obmedzená len na efektívne využívanie majetku, buď formou prenájmu nebytových priestorov alebo využitím voľných ubytovacích kapacít v Študentskom domove PU počas letných prázdnin.

Je potrebné konštatovať, že daný stav nie je výsledkom len nezájmu zo strany zamestnancov, ale hlavne nedostatočnou legislatívou, ktorá nepodporuje rozvoj podnikateľskej činnosti na vysokých školách.

9 SÚHRNNÁ SWOT ANALÝZA

DRUH FAKTORA	
PRIAZNIVÝ	NEPRIAZNIVÝ
<p>STRENGTHS (Silné stránky)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veľký rozsah, variabilita ponúkaných študijných programov. • Dynamika rozvoja nových kombinácií a odborov. • Prešovská univerzita = vzdelanostné centrum regiónu (aj širšie ponímané). • Relatívne veľký počet študentov univerzity. • Tradícia niektorých vysokoškolských odborov v Prešove a renomé univerzity. • Významné a uznávané osobnosti na viacerých odboroch, významný počet vedeckovýskumne i pedagogicky zdatných učiteľov na univerzite. • Potenciál pre rozvíjanie nových odborov/nových študijných programov na univerzite. • Schopnosť zapojiť sa do medzinárodnej spolupráce (aj v súvislosti s kvalitnou základňou výučby mnohých cudzích jazykov na univerzite a výskumom). • Uplatnenie absolventov na trhu práce. • Organizácia štúdií na princípoch bolonského procesu, rastúca vnútorná otvorenosť pre študentov. • Interná legislatíva univerzity. • Mnohostrannosť vzťahov univerzity s externým prostredím, najmä v regióne Slovensko – Východ. • Kompetenčno-odborné vzdelávanie a jeho zabezpečenie v infraštruktúre univerzity. 	<p>WEAKNESSES (Slabé stránky)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatívne nízka garančná potencia niektorých študijných odborov. • V niektorých oblastiach relatívne zastaralé technické vybavenie, najmä v oblasti didaktickej techniky. • Vedecký výskum na európske pomery na niektorých odboroch relatívne malo rozvinutý. • Chýbajúca väčšia vedecko-výskumná základňa univerzity a fakúlt. • Súbežné študijné programy na univerzite (príbuzné aj rovnaké). • Nedostatočné prepojenie školy a praxe, najmä v neučiteľských študijných programoch. • Nedostatočné prepojenie vzdelávania a výučby s politikou zamestnanosti vo viacerých odboroch. • Chýbajúca inštitucionalizácia na univerzite pre zabezpečenie a podporu kvality a rozvoj ľudských zdrojov. • Nedostatočná efektívnosť využívania časti ľudských zdrojov na univerzite. • Nedostatočný počet študijných programov v inom ako slovenskom jazyku.

OPPORTUNITIES (Príležitosti)	THREATS (Ohrozenia)
<ul style="list-style-type: none"> • Nový celoslovenský systém funkčných miest profesorov – noví budúci garanti študijných programov. • Medzinárodné výskumné programy, fondy. • Eurofondy pre rozvoj univerzity/fakúlt, campusov. • Vytváranie a rozširovanie európskeho výskumného priestoru. • Medzinárodné konferencie. • Informačno-komunikačné technológie a priamy prístup k bytostne dôležitým informáciám. • Dištančné vzdelávacie formy a ich trend rozvoja vo vyspelom svete. • Granty a projekty pre dynamizáciu výskumu na univerzite, osobitne z prostredia EÚ. • Návrh úhrad za externé štúdium v prospech financovania univerzít. • Nové legislatívne možnosti v oblasti autonómie univerzít a študijných odborov/programov. • Revitalizácia výskumu a vývoja – nové výzvy informačnej spoločnosti, spoločnosti založenej na vedomostiach. • Rast záujmu o celoživotné alternatívne vzdelávanie. • Možnosť a podpora vytvárania verejnoprávných partnerstiev. • Rovnomerne rozčlenená sieť základných a stredných škôl, sieť zariadení sociálnej starostlivosti a zdravotných zariadení a vybudovaný systém vzťahov s univerzitou. • Integrácia SR do EÚ a s tým spojené efekty • Trendy potenciálu informačných, komunikačných technológií. • Diverzifikovaný mechanizmus nástrojov aktívnej politiky trhu práce vrátane nástrojov na podporu pracovného uplatnenia znevýhodnených skupín. • Potenciál nových zdrojov zamestnanosti v terciárnom a informačnom sektore. • Významný výchovný vplyv rodiny ako podpora vzdelanosti. • Záujem o VŠ vzdelanie v regióne aj širšom teritóriu. • Značný prírodno-krajinný, kultúrno-antropologický, kultúrno-historický, rekreačný a turistický potenciál kraja, ktorý je súčasne výzvou pre rozvoj istých študijných programov. • Reálna autonómia VŠ a akademické slobody ako priestor na tvorivosť. • Existujúci priestor na uplatnenie absolventov VŠ na trhu práce, vrátane trhu EÚ. • Inštitucionalizácia a podpora kvality a kultúry kvality na univerzite v zmysle kritérií EUA. • Zvýšenie profesionalizácie akademického manažmentu univerzity/fakúlt. • Rast intenzity cezhraničnej spolupráce, osobitne v Karpatskom euroregióne. • Intenzifikácia všetkých aktivít univerzity/fakúlt 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponúkané zahraničné (konkurenčné) študijné programy – najmä vo visegrádskej štvorke. • Prenikanie a budovanie detašovaných pracovísk z ďalších štátov aj z rôznych oblastí Slovenska v PSK. • Pravidlá pre európske posudzovanie výskumu často náročnejšie než dosiaľ u nás. • Medzinárodný systém posudzovania publikačnej činnosti. • Nízko nastavený alokačný kľúč financií zo štátneho rozpočtu EÚ. • Nepriaznivý populačný vývoj v regióne aj v SR, demografická perspektíva - znižovanie prirodzeného prírastku obyvateľov. • Odchod kvalifikovaných odborníkov do iných odborov, krajov, resp. zahraničia. • Legislatívne bariéry – pomalé novelizovanie a problematické právne normy. • Nízka mobilita ľudských zdrojov. • Nárast sociálnej polarizácie obyvateľov a sociálno-patologických javov. • Nízka kvalita služieb zamestnanosti. • Nedostatočné rozvinutie služieb starostlivosti o rodinu, deti a osoby odkázané na starostlivosť zamestnaných osôb a vplyv na vzdelávanie. • Nedostatočné finančné krytie rozvoja VŠ a nemotivujúca legislatíva. • Neracionalizované siete škôl. • Vývojové vnútroregionálne a medziregionálne disparity v rámci SR i PSK. • Relatívne vysoká miera nezamestnanosti, vrátane dlhodobej. • Pretrvávajúca nedostatočná podpora výskumu a vývoja zo strany štátu spojená s odchodom kvalifikovaných pracovníkov z tejto oblasti. • Nedostatok zdrojov pre potrebnú rekonštrukciu a vybavenosť objektov pre výučbu a výskum. • Pretrvávajúce zbytočne komplikovanej národnej legislatívy vo vzťahu k verejným vysokým školám. • Nekvalitná, neúčinná a nemotivujúca legislatíva pre podporu vzdelávania a výskumu zo strany podnikateľských subjektov. • Zvyšujúca sa sociálna vylúčenosť a odkázanosť časti populácie vo veku potenciálneho záujmu o vysokoškolské štúdium.

<p>k zvýšeniu jej povedomia v externom prostredí.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smery rozvoja regiónu Slovensko- Východ na úrovni NUTS II a príprava kvalifikovaných pracovných síl pre trh práce. • Vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej mládeže a záujem o vysokoškolské štúdium. • Nízke percento obyvateľstva PSK s VŠ vzdelaním, oproti priemeru v SR a EÚ. 	
---	--

10 CELKOVÉ HODNOTENIE ČINNOSTI UNIVERZITY

Univerzitný záujem, plnenie jej poslania, je dominantný. Nielen dostupnosť, ale aj kvalita vzdelávania, výskumu a prezentácie jeho výsledkov, to všetko je v rukách univerzity ako celku.

Vzdelanie predstavuje najvplyvnejší rozvojový faktor – vyzbrojuje nás pre budúcnosť, zväčšuje naše šance uspieť.,

Našou spoločnou úlohou nie je neustále sa presviedčať o tom, že celkové zmeny sa dejú – našou spoločnou úlohou je zmeniť našu akademickú každodennosť tak, aby sa PU na ich uskutočňovaní primerane podieľala.

Máme jednu z najhustejších sietí univerzít na svete. Časom sa asi nevyhneme potrebným zmenám, v najbližších rokoch však nie sú aktuálne a ak ich potreba nakoniec nastane, musíme byť na ne pripravení.

Naše **univerzity** nie sú však dostatočne vybavené, ak máme na mysli prístrojové vybavenie tam, kde je to nevyhnutné, ak myslíme na knižnice a ich služby, bez ktorých sa nijaká univerzita nezaobíde. Univerzitná knižnica PU patrí v tejto súvislosti nesporne k najlepším na Slovensku, z hľadiska dostupnosti prostriedkov modernej elektronickej komunikácie, a to vo vzťahu k študentom na jednej a učiteľom na strane druhej. Na univerzite máme nateraz takmer 1200 počítačov pripojených na internet, takmer 400 počítačov je v učebniach a na verejne prístupných miestach pre študentov, elektronizované sú v podstate všetky riadiace a informačné systémy. Každoročne nakupujeme výpočtovú techniku za viac ako 8 miliónov korún. Počítač a internetové napojenie je samozrejmosťou výbavou každého pracovníka, ktorý to potrebuje. V elektronizácii je univerzita dostatočne vybavená. Nenaštartovali sme však potrebnú stratifikáciu v zmysle jasne definovaných nadštandardných pracovísk, zapojenosť do centier excelencie je celkom nedostatočná, priveľká je asymetria rozloženia kvality na univerzite ako celku i na jednotlivých fakultách.

Zo strany štátnej exekutívy očakávame, že štát bude investovať viac prostriedkov do vysokých škôl, akceptujeme však, že ten istý štát má právo investovať lepšie, že má právo rozhodovať o tom, aké školy bude podporovať viac, teda ovplyvňovať ich výkonnosť. A výkonnosť univerzít je a zostáva dvojviediná – kvalita vzdelávania a účinnosť výskumu a vývoja. Pre našu univerzitu a jej fakulty je v tomto zmysle nanajvýš aktuálna úloha – prehlbovať úroveň jednej i druhej zložky, s väčšou razanciou sa zbavovať prekonaných stereotypov.

Jedným z nástrojov europeizácie samej Európy je uskutočňovanie zásad tzv. Bolonského procesu – ide o istú mieru dobrovoľnej unifikácie univerzitného priestoru s cieľom odstrániť bariéry medzi jednotlivými krajinami – máme na mysli bariéry znemožňujúce pohyb študentov i učiteľov a výskumníkov medzi univerzitami. Tento proces sa oficiálne začal prijatím Spoločnej deklarácie o harmonizácii výstavby Európskeho systému vysokého školstva v Paríži (25. mája 1998), fakticky však od roku 1999 a jeho cieľom je vytvoriť „európsky univerzitný priestor“, resp. „európsky vzdelávací a výskumný priestor“ teda v istom zmysle zjednotiť, resp. hodnotovo, kritériálne a prijatím spoločných cieľov prepojiť štátne a národné systémy, aj keď súčasne mnohé ich prvky uchovať v rámci národných duchovných a iných historických tradícií. Strategickým cieľom, zmyslom a dôvodom jeho zavedenia je však zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho systému univerzitného vzdelávania a vedy. To, čo sleduje, je spoločne definovaná kvalita vysokých škôl optikou úrovne vzdelávania a znateľné posilnenie významu vedy na vysokých školách.

Naša univerzita sa k tomuto trendu prihlásila v septembri 2004, keď rektor PU spolu s inými predstaviteľmi našich a zahraničných univerzít podpísal tzv. Bolonskú deklaráciu na pôde staroslávnej Bolonskej univerzity. Strategickým cieľom tohto procesu je zreteľný posun vo zvýšení úrovne vzdelávania a výskumu, najmä unifikácia jeho stratifikácie v podobe dnes už bežne uplatňovaných troch stupňov štúdia (Bc., Mgr., PhD), univerzálny prechod na kreditový systém štúdia.

Keďže bolonský proces je oficiálnou stratégiou Európskej únie, získava aj primerané zdrojové vybavenie z eurofondov. Patria sem podprogramy napr. Erasmus, resp. Erasmus Mundus (ten je však určený pre postgraduátov z krajín mimo Európskej únie a v podstate ho nevyužívame). Mobilita študentov a učiteľov našej univerzity sa v posledných rokoch zvýšila, ani zďaleka však nedosahuje možnosti, ktoré ponúka. V poslednom období sa síce zvyšuje mobilita študentov i učiteľov, zväčšuje sa aj počet tých, ktorí prichádzajú na kratší či dlhší pobyt ku nám, no stále sme pod svojimi možnosťami. Hlavnou bariérou celkovej mobility v podmienkach našej univerzity je nedostatočná jazyková pripravenosť ani nie tak študentov, ale nemalého počtu učiteľov nefilologických pracovísk, ktorí zatiaľ nedokážu viesť výučbu v cudzom jazyku a byť aktívni na zahraničných konferenciách. Pre nás to znamená len jedno jediné – pracovné zmluvy uzatvárať len s takými mladými či mladšími budúcimi učiteľmi, ktorí tento problém nemajú, samozrejme po splnení potrebných kvalifikačných kritérií.

Z pôvodných štyroch zakladateľských fakúlt – Filozofickej, Pedagogickej, Pravoslávnej a Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty sa jej základná vnútorná štruktúra zmenila a postupne nadobudla dnešnú podobu, ktorú určuje prítomnosť už ôsmich fakúlt. Rozdelením pôvodnej Pedagogickej fakulty vznikli Fakulta humanitných a prírodných vied a Pedagogická fakulta s orientáciou na prípravu učiteľov pre I. stupeň základných škôl a špeciálne pedagogiky, 1. augusta 2002 vznikla Fakulta zdravotníctva a nakoniec od 1. októbra 2004 začali svoj akademický letopočet odpočítavať Fakulta manažmentu a Fakulta športu.

V závere prvého a na prahu druhého decénia existencie našej univerzity budeme mať príležitosť preukázať sebe i ostatným, ako na tom ako univerzita sme, v čom a kde máme silné či slabšie alebo slabé stránky. Prešovský samosprávny kraj je jediný vyšší územný celok na Slovensku, v ktorom pôsobí len jedna univerzita – v každom inom je ich viac. O to väčšia musí byť naša starostlivosť o ňu, o jej stabilizáciu a efektívny rozvoj. **Pre najbližšie obdobie sme zavŕšili možnosti jej extenzívneho rozvoja** – to, čo máme pred sebou, je upevnenie jej pozície doma i v zahraničí, úsilie o špičkové výkony vo výskume a vývoji, reštrukturalizácia vzdelávacieho programu s dominanciou takých študijných programov, ktoré požaduje externé prostredie u nás doma i v (najmä európskom) zahraničí. Hlásime sa k strategickým cieľom, ktoré v oblasti vzdelávania presadzuje Európska únia, predovšetkým:

- ovládanie cudzích jazykov podľa modelu 1 plus 2;
- digitálna spôsobilosť a ovládanie moderných komunikačných prostriedkov;
- rozvíjanie občianskej a kultúrnej spôsobilosti študentov, kreativita a kritickosť myslenia;
- rozvoj prírodných vied – pokiaľ ide o našu univerzitu, najmä tých, pre ktoré máme utvorené podmienky;
- rozvíjanie schopnosti myslieť, nie encyklopedicky zvládať požadovaný rozsah učiva, pracovať s informáciami;
- neustále dodržiavať akademický ethos – v celom rozsahu foriem akademického života.

PU patrí k stabilizovaným inštitúciám nášho systému verejných vysokých škôl. Niektoré trendy, ktoré predstavujú reakciu na meniace sa podmienky v súvislosti s modernizáciou, europeizáciou vysokých škôl sme dokázali uplatniť, niektoré okolnosti nášho akademického života svedčia o vysokej rezistencii niektorých častí voči potrebným zmenám. Uvediem niektoré údaje, ktoré nám umožnia lepšie vidieť jej miesto medzi našimi ostatnými univerzitami.

V akademickom roku 2005/2006 na PU študovalo 10 394 študentov pregraduálneho, teda bc. mgr. štúdia, v doktorandskom štúdiu sme mali 322 študentov (z toho 100 interných a 222 externých), čo je 3,1 percenta z celkového počtu. Toto percento je nízke a súvisí s tým, že nízky a celkom nerovnomerne rozložený je počet školiacich pracovísk, ak berieme do úvahy jednotlivé fakulty. Z celkového počtu 24 školiacich pracovísk na univerzite jedna fakulta – Fakulta zdravotníctva nemá žiadne, Fakulta manažmentu, Fakulta športu a Pedagogická fakulta majú po jednom, teologické fakulty majú 3, Fakulta humanitných a prírodných vied má 4 a Filozofická fakulta 14 školiacich pracovísk. Na to nadväzujú práva habilitačných konaní na docentov a vymenúvacích konaní na profesorov – na univerzite máme tieto práva v 13 odboroch, z toho na FF 8, na ostatných po jednom, na fakultách manažmentu a zdravotníctva žiadne. **Rozšírenie počtu školiacich pracovísk pre tretí stupeň štúdia, racionalizácia a zefektívnenie doktorandského štúdia a získanie ďalších práv vymenúvať docentov a profesorov patria k strategickým cieľom Prešovskej univerzity – len tak je možné prehĺbiť potrebnú autonómiu univerzity v tejto oblasti.**

PU má celkovo vyše tisíc zamestnancov. K 31. decembru 2005 na univerzite pôsobilo 477 učiteľov, z toho v kategórii profesor 67, v kategórii docent 66, v kategórii výskumných pracovníkov k uvedenému dátumu pôsobilo 27 pracovníkov, ostatných učiteľov bolo 344, prácu na dohodu vykonávalo ďalších 290 učiteľov. Na jedného učiteľa – ak budeme abstrahovať od kvalifikačnej štruktúry učiteľov – pripadá na Prešovskej univerzite 16 študentov. Ak si uvedomíme, že v kategórii odborných asistentov alebo asistentov pôsobí 2/5 učiteľov, ktorí nie sú nositeľmi vedecko-pedagogického titulu „PhD“ alebo „CSc“, podiel tých, ktorí nie sú v kategórii dostatočne kvalifikovaných (aj keď väčšina z nich je do doktorandského štúdia zapojená), je príliš veľký a čo najrýchlejšie je potrebné situáciu zmeniť. Priemerný vek najvyššie kvalifikovaných učiteľov, teda profesorov je na univerzite 55 rokov, docentov 52 rokov, čo je z hľadiska želaného vývinu akredibility priaznivý údaj.

Z platného zákona o vysokých školách majú verejné vysoké školy – a práve takou je PU – najmä dve hlavné úlohy – vzdelávať svojich študentov a podieľať sa na výskume. Náš podiel na vysokoškolskom vzdelávaní na Slovensku, vyjadrený počtom našich študentov na celkovom počte, sa blíži k 7 percentám – to nie je málo a sme na začiatku druhej tretiny poradia všetkých univerzít. V detailnej štruktúre na univerzite zabezpečujeme 1023 študijných programov a odborov. Predstavuje to dostatočne rozsiahlu a štruktúrovanú ponuku vzdelávacích možností. V budúcnosti nebudeme usilovať o rozširovanie učiteľských programov, absolútne čísla študentov na učiteľských programoch znižovať nebudeme, no ich celkový podiel sa bude relatívne znižovať.

Učitelia PU sa na celkovej publikačnej činnosti na Slovensku, pokiaľ ide o knižné publikácie charakteru vedeckých monografií podieľajú takmer 10 percentami (presne 9,7), ostatnými knižnými publikáciami 5,4 percenta, recenzovanými štúdiami 5,5 percenta – to je veľmi dobrý výsledok, no v karentovaných štúdiách len 1,0 percentom – práve sem, aj keď vieme, aké problémy tu jestvujú, je potrebné smerovať naše úsilie. V úspešnosti riešenia projektov VEGA sme počtom (62) riešených projektov i v objeme získaných prostriedkov (6, 4 milióna SK) na 10. mieste spomedzi verejných vysokých škôl, v KEGE sme na tom lepšie, v počte projektov i v získaných finančných prostriedkoch (2, 8 mil. SK) rovnako na 7. mieste. V nasledujúcom období nás čaká intenzívne úsilie o zlepšenie našej pozície v oblasti medzinárodných grantov a riešených projektov, dosiahnutie vyššej početnosti projektov v APVV (Agentúra na podporu výskumu a vývoja), úsilie o vyššiu účasť v štátnych programoch výskumu a vývoja – nazdávame sa, že uskutočnenými opatreniami sme si vytvorili celkovo lepšiu východiskovú pozíciu pre budúcnosť. Nateraz nenaplneným predpokladom je účasť každého vedecko-pedagogického pracovníka univerzity na tomto snažení. Predpokladom je nevyhnutný no nekompromisný prechod na nulovú toleranciu v zapojení sa do primeraných štandardných foriem výskumu a prezentácie jeho výsledkov.

PU sa stala almou mater pre viac ako dvanásťtisíc študentov. Chceme, aby boli schopní nielen využiť všetky možnosti, ktoré im univerzita poskytuje a ponúka, aby naplnili svoje vzdelávacie ciele, aby naplno žili bohatým a pestrým životom mladých ľudí – Prešov ako regionálne centrum by bez nich bolo celkom iným mestom. To, či bude v pravom slova zmysle aktívnym mestom mladých ľudí, záleží najmä od nich. Ich život na univerzite súvisí aj s možnosťami, ktoré v podobe rôznych dotácií z verejných zdrojov môžu získať. K dispozícii sú dva druhy štipendií – sociálne a motivačné, k dispozícii máme študentský domov, ktorý prešiel výraznou modernizáciou, môžu využívať služby Študentského servisného centra, k dispozícii im je Pastoračné centrum, Ekumenické centrum, univerzita disponuje množstvom športovísk, veľmi dobrým plaveckým bazénom, ten, kto chce, nájde možnosti pre kultúrnu záujmovú činnosť vo viacerých speváckych súboroch, tanečnom súbore, svoju náruč študentom otvára súbor aktivít vrcholiacich v súťažiach Akademického Prešova – to všetko a mnohé iné čaká na tých, ktorí chcú byť aktívni popri svojom štúdiu.

11 MONITOROVANIE A RIADENIE KVALITY

Príprava na autoevalváciu a komplexnú akreditáciu si vyžiadala hĺbkovú analýzu interného prostredia univerzity. V prvej etape to boli spoločné zasadania vedenia univerzity a vedení fakúlt, vypracovanie situačných správ fakúlt a formulácia silných a slabých stránok univerzity. V rámci eliminácie slabých stránok je jedným zo systémových opatrení vytvorenie a implementácia integrovaného systému riadenia kvality, ktorý by mal začať fungovať od 1.9.2007 a zahrnoval by všetky oblasti činnosti univerzity, vrátane príslušného informačného systému. K tomu je potrebné zriadiť v rámci organizačnej štruktúry univerzity špecializované pracovisko na koordináciu činností spojených s uplatňovaním tohto systému, pričom v prípravnej fáze je dôraz kladený na informačnú

a motivačnú kampaň na presadenie kultúry kvality vo fungovaní univerzity v zhode s projektom *EUA Quality Culture Project*.

Za nevyhnutnú súčasť tohto procesu treba považovať personálny a kvalifikačný rozvoj a sociálnu politiku vo vzťahu k ľudským zdrojom.

11.1 Východiska tvorby systému riadenia a monitorovania kvality na PU

Systém manažérstva kvality je skutočným návodom pre jednoznačné správanie sa organizácie v oblasti kvality. V tejto súvislosti slovo kvalita neznamena dobre, resp. najlepšie, ale je to schopnosť organizácie uspokojovať potreby a očakávania verejnosti. Inšpekcie a kontroly kvality sú iba malou časťou tohto systému. Nie je to však systém, ktorý je nemenný a platí raz navždy. Je to systém, ktorý sa musí prispôbovať meniacim sa podmienkam trhu, meniacim sa požiadavkám spoločnosti, študentov, rodičov, trhu práce a pod.

Kvalita vo vysokoškolskom vzdelávaní je základnou podmienkou dôvery, relevantnosti, mobility, kompatibility a atraktivity. Je mierou dokonalosti, hodnotnosti, užitočnosti výchovy a vzdelávania, naplnenie požiadaviek a očakávaní zákazníkov škôl: žiakov, študentov, rodičov, zamestnávateľov, občanov, štátu. Kvalitu výchovy a vzdelávania je možné neustále zvyšovať bez ohľadu na jej aktuálnu úroveň. Podmienkou životaschopnosti Koncepcie rozvoja výchovy a vzdelávania, ako aj Národného programu výchovy a vzdelávania je zabezpečenie najvyššej možnej kvality výchovy a vzdelávania.

11.2 Postavenie a úlohy v oblasti manažmentu a monitorovania kvality na PU

Riadenie kvality a Monitorovanie kvality považuje manažment PU za jeden z rozhodujúcich faktorov úspešného rozvoja univerzity a to vo všetkých oblastiach činnosti, ako aj vo všetkých oblastiach obsiahnutých v dlhodobom zámere PU. **Vysoká kvalita výchovy a vzdelávania, úspešnosť vo výskume a vývoji, zapojenie a rast zdrojov medzinárodnej spolupráce sú kľúčové faktory pre naplnenie stratégie rozvoja PU.**

Vnútné procesy monitorovania kvality sú založené na vnútorných hodnoteniach hlavných činnosti. V rámci PU neexistuje špeciálny útvar, ktorý by sa zaoberal monitorovaním kvality, je to všeobecne úloha príslušných riadiacich pracovníkov a rôznych kolektívnych orgánov. Štandardy systému manažérstva kvality a monitorovania vnútorných procesov kvality na PU nie sú explicitne definované. Ak pripúšťame určitý stupeň autonómie vysokoškolských inštitúcií v tejto oblasti, potom sa mnohé kritériá, postupy a indikátory blížia k európskym štandardom. Ide hlavne o schvaľovanie, monitorovanie a periodické hodnotenie programov a študijných výsledkov (priemerné známky, indexy opakovania, úspešnosť postupu do vyššieho ročníka, trvanie štúdia a pod.), absolventi a ich uplatnenie, zabezpečenie študijnou literatúrou, podpora študentov, infraštruktúra, formy, metódy, didaktické postupy, zabezpečenie kvality pedagogického personálu (počet, kvalifikačná štruktúra, pedagogické zaťaženie) a pod.

Monitorovanie kvality je súčasťou inštitucionálnej politiky PU a politiky spätnej väzby. Jeho výsledky sú prezentované na rôznych fórach, príslušné odporúčania slúžia katedrám, fakultám a celouniverzitným pracoviskám PU k vylepšovaniu ich vlastnej politiky v oblasti vedecko-výskumnej, pedagogickej, administratívnej a iných činností.

Riadiace mechanizmy PU reagujú na zistenie skutočností v krátkodobých a dlhodobých opatreniach na všetkých úsekoch činností. Spätná väzba je súčasťou riadenia všetkých lineárnych i štábných útvarov a pracovísk PU.

V oblasti administratívnych a podnikateľských aktivít sú mechanizmy monitorovania kvality v kompetencii vedúcich pracovníkov a manažérov. Každý manažér na príslušnom stupni riadenia má za úlohu zabezpečovať splnenie stanovených úloh s najvyšším stupňom kvality.

Mechanizmy monitorovania kvality externých vzťahov, hlavne vzťahov s verejnosťou (Public relations, PR) a ich riadenie nadobúdajú čoraz väčší význam.

Monitorovania kvality v závislosti od typu sú monitorované v rámci zasadania vedení a kolégií a akademického senátu PU, vedení, kolégií a senátov fakúlt, vedení ďalších celouniverzitných pracovísk a súčastí PU, poradných orgánov a pod..

Získavané údaje majú kvantitatívny a kvalitatívny charakter, ich rozsah závisí od posudzovaných činností. Monitorovanie interných procesov sa uskutočňuje minimálne raz ročne a je vyhodnocované vo výročných správach PU a hodnotiacich správach fakúlt a pracovísk PU. Výsledky monitorovania

kvality sú využívané na všetkých úrovniach riadenia, častokrát majú charakter spätnej väzby a ovplyvňujú operatívne aj strategické rozhodnutia.

Standardy systému manažérstva kvality a monitorovania vnútorných procesov kvality na PU nie sú síce explicitne definované, avšak zámerom PU je zabezpečenie kvality procesov, v rámci univerzity, prostredníctvom **implementácie Systému manažérstva kvality podľa požiadaviek medzinárodnej normy ISO 9001:2000**, ktorá podporuje procesný prístup a je zameraná na zlepšovanie spokojnosti zákazníkov prostredníctvom splnenia ich požiadaviek.

Jednou z úloh v akčnom pláne PU je vytvorenie komplexného systému riadenia kvality na PU. Na začiatku bude dôležité porozumieť a chápať súvislosti medzi **cieľmi univerzity** (ktoré sú vyšpecifikované vedením PU) a **prínosmi**, ktoré by mala univerzita touto implementáciou dosiahnuť.

Ak vedenie univerzity prezentuje svoju prácu, ktorá je založená na manažérskych princípoch, úlohou politiky univerzity sú jasne stanovené, originálne a aplikovateľné nástroje na podmienky PU. Kľúč k implementácii ISO je **komunikácia a vzdelávanie**.

Podpornými v tomto smere sú **informačné materiály** obsahujúce základné informácie o tom, čo je procesný prístup, norma ISO a budovanie systému manažérstva kvality. Samozrejým je príprava ľudských zdrojov ako súčasť výstavby systému kultúry kvality a kultúry PU celkovo.

Ďalej nasleduje celý rád činnosti a zmien, ktorými krok po kroku bude PU plniť body plánu – harmonogramu implementácie systému manažérstva kvality, vytvoreného na PU s možnou spolupracou s poradenskou organizáciou, ktorá bude zabezpečovať dohľad a výraznú pomoc z pozície už certifikovanej spoločnosti bohatej na skúsenosti so systémom manažérstva kvality

Hlavnými cieľmi uplatňovania systému manažérstva kvality na PU sú:

- zvýšenie spokojnosti externých a interných zákazníkov univerzity;
- zefektívňovanie procesov uplatňovaných na univerzite, zvyšovaním kvality vzdelávacej, vedecko-výskumnej činnosti a pod.;
- plnenie podmienok v rámci komplexnej akreditácie PU v smere plnenia kritérií výskumnej univerzity;
- zvyšovanie konkurencieschopnosti univerzity predovšetkým v európskom kontexte;
- vypracovanie plánu implementácie systému manažérstva kvality na PU a jeho súčastiach.

Implementácia požiadaviek ISO 9001:2000 by mala priniesť mnohé zlepšenia, inovácie, výzvy a pod., ktoré by pomohli pochopiť a ujasniť si mnoho dôležitých faktov a napredovať.

Manažérom kvality na PU by mal byť vo vzťahu k terajšej organizačnej štruktúre prorektor pre rozvoj a informatiku, ktorý by bol zodpovedný za implementáciu, podporovanie a zlepšovanie systému manažérstva kvality. Poradným orgánom manažérovi kvality by bola **Rada kvality** PU, ktorej úlohou je podporovať celý proces implementácie požiadaviek ISO na podmienky univerzity.

Dokumentácia procesov ovplyvňuje kvalitu v organizácii. Mnoho inštitúcií považuje túto požiadavku ISO noriem za najťažšiu. Východiskom je vytvorenie dokumentácie vedením PU, schválenie týchto dokumentov v Rade kvality PU a ich prezentovanie všetkým zamestnancom PU a riadiacim pracovníkom.

V intenciách jednotnej politiky kvality PU a jednotných cieľov kvality PU, potom každá fakulta a celouniverzitné pracoviská PU by mali mať svoje vlastné ciele, ktoré by boli v súlade s cieľmi PU.

„Tajomstvo“ správneho prístupu k dokumentácii procesov tkvie v jednoduchosti. Vyžaduje to určitý čas, dokedy sa PU naučí, ako to realizovať čo najefektívnejšou a najlepšou cestou.

Na všetky ohrozenia a príležitosti bude PU reagovať promptne, príslušnými opatreniami s dlhším aj kratším časovým horizontom v závislosti od jednotlivých oblastí. PU bude reagovať prioritne prípravou nových študijných programov, opatreniami pre rozvoj podnikateľskej činnosti, opatreniami v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a kvalifikačnej štruktúry, podporovaním aktivít v oblasti ďalšieho vzdelávania, zvyšovaním kvality a konkurencieschopnosti na národnej a medzinárodnej úrovni a pod. Najaktuálnejšie zmeny, ktoré bude potrebné realizovať v najbližšom období by sa mali týkať oblasti financovania PU a využitia príležitostí v oblasti podnikateľských aktivít a komplexného riadenia ľudských zdrojov smerom ku kvalite.

PU bude vychádzať z európskej dimenzie Národného programu výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov, ktorá sa prejaví v otvorenosti k Európe a svetu. Bude na pulze dňa v aplikácii najnovších poznatkov zo sveta, ale pritom si zachová svoje tradície, špecifiká, svoju národnú identitu nielen v prístupe k výchove a vzdelávaniu, vo vzťahu k rodnej reči,

ale aj v tom, že bude rozvíjať svoju kultúru spolu s kultúrou národností žijúcich v tomto regióne, utvárať podmienky na školskú a mimoškolskú výchovu a na upevňovanie vzťahov mladej generácie ku kultúrnemu dedičstvu a stavať na histórii slovenského národa a na histórii tu žijúcich národností.

Súčasťou stratégie zmien a mechanizmov manažmentu kvality budú závery z tejto evalvácie vo vzťahu k rozvoju univerzity a skúsenosti z uskutočnených zmien.

12 STRATEGICKÉ RIADENIE A MOŽNOSTI ĎALŠIEHO ROZVOJA PU

12.1 Smery ďalšieho rozvoja PU

Základné smerovanie univerzity je dané v dokumente Dlhodobý zámer Prešovskej univerzity v Prešove na roky 2003–2008 s výhľadom do roku 2010. V súhrne ide o orientáciu na kvalitu a konkurencieschopnosť univerzity vo vzdelávaní a výskume, posilnenie medzinárodnej akceptácie univerzity a smerovanie k získaniu statusu výskumná univerzita. V zhode s trendom vytvárania Európskeho vysokoškolského priestoru a Európskeho výskumného priestoru sa bude osobitne venovať pozornosť internacionalizácii, informatizácii a interdisciplinárne vzdelávacej a výskumnej činnosti univerzity. Konkretizácia úloh je v nasledujúcom Akčnom pláne PU.

12.2 Akčný plán

A. Oblasť manažmentu univerzity

1. Posilniť strategické riadenie PU z úrovne rektorátu univerzity. Ide predovšetkým o dopad novej legislatívy v oblasti fungovania verejných vysokých škôl.
2. Rozvinúť aktivity k získavaniu alternatívnych zdrojov finančného zabezpečenia univerzity. Osobitnú pozornosť naďalej venovať získavaniu finančných zdrojov zo štrukturálnych a im podobných fondov EÚ.
3. Koncentrovať ľudské i materiálne kapacity na rekonštrukciu budov a zariadení univerzity, osobitne vysokoškolského areálu na ul. 17. novembra, univerzitnej knižnice a Centra edukácie Domaša.
4. Vypracovať a začať implementáciu projektu integrovaného systému kvality na univerzite. V rámci toho zriadiť špecializované pracovisko pre riadenie kvality na PU.
5. Intenzifikovať spoluprácu s externým prostredím, osobitne s inštitúciami trhu práce, výskumnými organizáciami a potenciálnymi zamestnávateľmi, výraznejšie v tomto smere využiť potenciál správnej rady univerzity.
6. Realizovať úlohu z dlhodobého zámeru univerzity o vytvorení Útvoru riadenia ľudských zdrojov s kompetenciami uvedenými v uvedenom dokumente.

Z.: rektor univerzity, predseda AS PU

T.: Od r. 2007 a priebežne; kontrola: 1 x ročne

B. Oblasť vzdelávania

1. Priebežne monitorovať kvalitu vzdelávania podľa novo akreditovaných študijných programov (zvýšiť objektivnosť prijímania na študijné programy vypracovaním kritérií prijímania podľa skupín príbuzných študijných programov, sledovať počet neúspešných študentov v jednotlivých ročníkoch, počet študentov prijatých na štúdium jednotlivých študijných programov a absolventov, počet študentov spĺňajúcich podmienky pre postup do 2. stupňa štúdia, získavať spätnú informáciu o kvalite štúdia od študentov a absolventov študijných programov a pod.). Získané údaje analyzovať, po uplynutí prvého trojročného cyklu štúdia (študijných programov 1. stupňa) ich vyhodnotiť a na tom základe prijať opatrenia na skvalitnenie edukačného procesu.

Z: prorektor pre vzdelávanie PU
Rada pre vzdelávanie PU

T.: december 2008

2. Kvalitná príprava študijných programov na komplexnú akreditáciu: kurikulárna transformácia študijných programov (plošné aplikovanie kompetenčno-odborného vzdelávania, precizovanie modulárneho usporiadania učiva); vypracovanie nových, spoločensky aktuálnych študijných programov reagujúcich na aktuálne potreby spoločenskej praxe (napr. študijné programy zamerané

na prácu so sociálne odkázanými občanmi, s deťmi so špeciálnymi potrebami, na potreby multikultúrnej a vzdelanostnej spoločnosti, rozvoj prírodovedných študijných programov a pod.); racionálne štrukturalizovať trojstupňový model štúdia.

Z: prorektor pre vzdelávanie PU
Rada pre vzdelávanie PU
T.: v priebehu rokov 2007 – 2008

3. Rozvinúť a efektívne využívať počítačom podporované metódy vzdelávania v edukačnom procese (dištančné a kombinované vzdelávanie s podporou e-learningu); skvalitniť fungovanie kreditového systému s elektronickou podporou AIS.

Z: prorektor pre vzdelávanie PU
vedenia fakúlt PU, ÚDK PU, CVT PU
T.: v priebehu rokov 2007 – 2010

4. Dynamizovať a rozvinúť systém celoživotného vzdelávania na univerzite.

Z: prorektor pre vzdelávanie PU
Rada pre vzdelávanie PU
Centrum celoživotného vzdelávania PU
T.: v priebehu rokov 2007 – 2010

5. Systematicky skvalitňovať proces získavania digitálnych a jazykových kompetencií študentov univerzity. Vypracovať štandardy jazykovej prípravy študentov a absolventov PU a implementovať ich do vzdelávacieho procesu.

Z: prorektor pre vzdelávanie PU
ÚDK PU, CVT PU, ÚJK PU
T.: v priebehu rokov 2007 – 2010

6. V rámci aplikácie trendu internacionalizácie vzdelávania inovovať študijné programy podľa medzinárodných štandardov a noriem. V súlade s realizáciou kreditového systému na univerzite vyhotovovať potrebné dokumenty v cudzojazyčných verziách.

Z.: prorektor pre vzdelávanie PU
prorektor pre zahraničné vzťahy
prodekan pre zahraničné vzťahy fakúlt PU
ÚJK PU
T.: v priebehu rokov 2007 – 2008

C. Oblasť výskumu a vývoja

1. Zabezpečenie predpokladov pre plné rozvinutie fungovania univerzitného výskumného Ústavu regionálnych a národnostných štúdií PU (ÚRNŠ PU) s cieľom integrovať zatiaľ pomerne rozdrobený výskumnícky potenciál zamestnancov školy.
2. Venovať potrebné investície na to, aby tvoriví pracovníci na univerzite boli motivovaní vstupovať do náročnej súťaže pri pridelení projektov výskumu a vývoja a získať tak potrebné finančné prostriedky na výskum a vývoj prostredníctvom grantov. Stimulovať podávanie žiadostí o grantovú podporu projektov výskumu a vývoja v renomovaných agentúrach výskumu a vývoja (z domácich najmä APVV), a odmeňovať pozitívne hodnotené (požiadavky splňajúce) podané žiadosti o granty i vtedy, keď kvôli vyčerpaniu zdrojov agentúry nebolo rozhodnuté o ich financovaní.
3. Zabezpečovať prechod doktorandského štúdia na kreditový systém. Dbat' o kvalitnú jazykovú prípravu doktorandov, stimulovať pobyt doktorandov v zahraničí a vyššie zainteresovanie školiteľov na príprave doktorandov. Pripraviť možnosti starostlivosti o postdoktorandov.
4. Dopracovať systém a pravidlá elektronického vydavateľstva PU a ich implementovanie.
5. Dopracovať koncepciu vydávania interdisciplinárneho, internetového, slovensko-anglického odborného periodika Prešovskej univerzity v Prešove s možnosťou spolupráce so Spoločenskovedným ústavom SAV v Košiciach pri vydávaní elektronického časopisu ČaS.

Z: prorektor pre ved. výskum
a doktorandské štúdium
T.: od r. 2007; stály; kontrola 1x ročne

D. Oblasť medzinárodných vzťahov

1. Vytvárať podmienky pre prijímanie zahraničných učiteľov a študentov na PU (prednášky, kolokvia, evalvácia a posudzovanie kompatibility študijných programov, iniciovanie spoločných vedeckovýskumných projektov) a pre študijné pobyty učiteľov a študentov PU v zahraničí.

Z.: prorektor pre zahraničné vzťahy

T.: 2007

2. Vypracovať model výučby zahraničných študentov a zabezpečiť efektívne finančné krytie učiteľov pri mobilných projektoch EÚ.

Z.: prorektor pre zahraničné vzťahy

T.: 2007

3. Prostredníctvom Ústavu jazykových kompetencií PU v Prešove systematicky skvalitňovať jazykovú vybavenosť učiteľov a študentov PU.

Z.: riaditeľ ÚJK PU

T.: úloha stála, kontrola priebežne

4. Vytvárať maximálne možné podmienky na efektívne využívanie doterajších zahraničných kontaktov a oblasti pedagogickej a vedeckovýskumnej práce a ich ďalšie rozširovanie.

Z.: prorektor pre zahraničné vzťahy

T.: stály; kontrola 1 x ročne

ZÁVERY

Získané poznatky pri tvorbe správy, výsledky diskusií, analýza trendov, podmienok a potrieb univerzity a externého prostredia vedú k formulácii predovšetkým nasledujúcich záverov:

1. Obdobie po prijatí nového zákona o vysokých školách považujeme za významný medzník pri budovaní moderného vysokého školstva v intenciách Bolonského procesu. V tejto súvislosti predmetom stálej pozornosti je kvalita činnosti univerzity, posilnenie trojstupňového modelu štúdia a mobilita študentov i zamestnancov, skvalitňovanie finančného manažmentu univerzity, aktualizácia jej dlhodobého zámeru, naplňovanie poslania v oblasti celoživotného vzdelávania a realizácia systému sociálnej podpory študentov.
2. Počas uplatňovania nového zákona o vysokých školách dochádza k postupnej optimalizácii rozhodovacích právomocí medzi rektorátom a fakultami univerzity. Sú delegované značné časti kompetencií rektora na fakulty, najmä v oblasti manažmentu a rozvoji ľudských zdrojov, rozdeľovaní financií a prijímaní študentov na štúdium. Toto je vedené snahou o dosiahnutie flexibility a efektívnosti vo fungovaní univerzity. Fakulty sú relatívne dobre vybavené, aby rozhodovali a zodpovedali o realizácii výučby a výskumu.
3. Nové právne prostredie súčasne zvyšuje nároky na moderné manažérske zručnosti. Vedenie univerzity venuje zvýšenú pozornosť neustálemu vzdelávaniu v tejto oblasti, najmä vedúcich a hospodárskych pracovníkov.
4. V oblasti financovania podporujeme úsilie o zvýšenie celkového objemu dotácií zo štátneho rozpočtu pre vysoké školy, súčasne potrebu zdokonalenia metodiky rozpisu finančných prostriedkov tak, aby posilnila kvalitatívne aspekty ich fungovania.
5. Objem financií je daný rámcom zákonných obmedzení. Univerzita dostáva svoj rozpočet od štátu a prideliť ho fakultám na základe transparentných kritérií na základe rozhodnutia senátu. Príjem z výskumu ide priamo riešiteľskému tímu, ktorý získa grant. Rozhodnutie o odvode pre fakultu na režijné náklady je v právomoci fakulty.
6. V oblasti infraštruktúry vedenie univerzity postupne smeruje k vybudovaniu moderného kampusu vysokej školy, s internátmi a zariadeniami poskytujúcimi služby študentom. Koncentrácia rozhodujúcej časti budov fakúlt, internátov a oddychovej zóny prispeje k vytvoreniu požadovaného univerzitného prostredia a zvyšovania efektívnosti ľudských a finančných zdrojov.
7. Na univerzite bol dosiahnutý kapacitný strop v kvantite z hľadiska počtu študentov, prioritným cieľom v najbližšom období je kvalita fungovania vo všetkých oblastiach. V tejto súvislosti podporujeme vytvorenie registra vysokoškolských učiteľov, ktorý by pomohol sprehľadniť personálne kapacity vysokých škôl, najmä z hľadiska garancií študijných programov.

8. Je nevyhnutné rozšíriť mobilitu študentov a zamestnancov univerzity. Umožniť našim študentom absolvovať štúdium alebo aspoň časť štúdia v zahraničí, súčasne umožniť študovať väčšiemu počtu zahraničných študentov na univerzite.
9. Nevyhnutné je vypracovať a zaviesť komplexný systém kvality a nástroje na jej zvyšovanie, rozšíriť povedomie dôležitosti kontroly kvality výučby, výskumu a manažmentu univerzity a jej organizačných súčastí.
10. Prioritnú pozornosť treba venovať aj ďalšej implementácii informačných systémov na univerzite, vrátane rozvoja digitálnych kompetencií zamestnancov i študentov.
11. Potrebný pokrok zaznamenala univerzita v realizácii Bolonského procesu. Trojstupňová štruktúra študijných programov poskytuje možnosť pre flexibilitu študijných programov tým, že umožňuje študentom vertikálnu a horizontálnu mobilitu. Zvyšovanie tejto možnosti mobility by poskytlo univerzite konkurencieschopný priestor, najmä v dobe masového vzdelávania a malo by vplyv na počet študentov, ktorí zanechávajú štúdium. Na univerzite je množstvo študijných programov, ktoré sú výsledkom reštrukturalizácie pôvodných študijných plánov a sú žiadanými zo strany záujemcov o štúdium. Súčasne si uvedomujeme, že je potrebné posilniť dialóg s organizáciami, ktoré sú zamestnávateľmi našich absolventov pri optimalizácii terajších a vyvíjaní nových študijných programov s cieľom akceptácie zo strany trhu práce.
12. Na univerzite bol dosiahnutý významný pokrok pri zavádzaní informačných technológií v manažmente univerzity i vo výučbe. Existencia špecializovaných centrálnych pracovísk - CVT a ÚDK PU - sú nezastupiteľným predpokladom pre jednotnú koordináciu týchto procesov na úrovni univerzity. Výučba IKT v gescii ÚDK PU rešpektuje nové formy výučby (dištančné vzdelávanie, e - learning) i jej obsah podľa materiálov Európskej komisie v oblasti kľúčových kompetencií a umožňuje získanie certifikátu ECDL pre študentov i záujemcov z externého prostredia.
13. Zámerom vedenia univerzity a fakúlt je posilnenie výskumného potenciálu, najmä na úrovni katedier. Zámerom je optimalizovať veľkosť pracovísk pre maximálny výskumný výkon.
14. Naďalej je aktuálna úloha zvýšiť medzinárodné výskumné spojenia a mobilitu študentov a zamestnancov univerzity. Jedným zo spôsobov, ako stimulovať dodatočný záujem študentov o cesty do zahraničia, je investovanie do marketingu rôznych možností, ktoré majú študenti pre štúdium v zahraničí a poskytnúť rozsiahlejšiu asistenciu študentom v rôznych aspektoch, kde potrebujú pomoc, aby sa dosiahol tento cieľ.
15. Účasť univerzity v tomto evalvačnom procese je impulzom k implementácii systému zabezpečenia kvality. Kultúru kvality vnímame tak, že všetky interné subjekty univerzity sú si vedomé potreby a svojej osobnej zodpovednosti pri zlepšovaní univerzitnej kvality výučby, výskumu a služieb. Rozšírenie dobrých skúseností je prvým krokom pre rozšírenie skutočnej kultúry kvality pre všetkých zainteresovaných.
16. Univerzita zaznamenala úspešný vstup pri tvorbe a implementácii projektov zo štrukturálnych fondov EÚ. Úspešnosť podaných a schválených projektov je ojedinelá a čerpanie prostriedkov z týchto fondov rozšírilo možnosti celkového rozvoja univerzity, zvýšenie kapacít, posilnenie kompetencií a vzdelanostnej úrovne v oblasti projektového manažmentu a finančného manažmentu. Došlo k rozšíreniu edukačných aktivít, overenie pilotných projektov a rozšírenie vzdelávania s akcentom na nové formy.
17. Zásadné zmeny vo vonkajšom prostredí, v ktorom univerzita pôsobí, najmä nová legislatíva, prínos zo vstupu Slovenska do EÚ, ďalšie systémové predpoklady na realizáciu bolonského a lisabonského procesu hodnotíme kladne. Súčasne niektoré legislatívne úpravy (daňová oblasť, oblasť verejného obstarávania, personálna politika - predovšetkým problém pôsobenia učiteľov na viacerých vysokých školách, garancie vo vzťahu k akreditácii), spôsobovali určité problémy vo fungovaní univerzity. Problémom je aj nerovnaké postavenie verejných a súkromných vysokých škôl, najmä z hľadiska finančného režimu a tým, že chýba koordinácia štruktúry vznikajúcich súkromných vysokých škôl, dominuje orientácia na kvantitu bez systematického dohľadu na kvalitu vykonávaných činností, čo znevýhodňuje verejné vysoké školy.